

საქართველოს კანონი
ბიოლოგიური მრავალფეროვნების
შესახებ

პრეამბულა

საქართველოს ბიოლოგიური მრავალფეროვნება (ბიომრავალფეროვნება) წარმოადგენს მსოფლიოს ბიომრავალფეროვნების უმნიშვნელოვანეს ნაწილს. საქართველოს ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებას აქვს ფასდაუდებელი ღირებულება, მისი ეკოლოგიური, სოციალური, ეკონომიკური და ესთეტიკური მნიშვნელობის გათვალისწინებით. ბიომრავალფეროვნების დაცვა და შენარჩუნება ქვეყნის საერთო საზრუნავი და მისი განვითარების პროცესის განუყოფელი ნაწილია. სახეობებისა და მათი საარსებო გარემოს დაცვა უნდა განხორციელდეს ახლანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით. საქართველოს ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და შენარჩუნების მიზნით სახელმწიფო უზრუნველყოფს საერთაშორისო ქსელში ჩართული დაცული ტერიტორიების სისტემის შექმნასა და მართვას, ასევე, ბუნებრივი რესურსებით მდგრად სარგებლობას.

გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობით მიღებული სარგებელი სამართლიანად უნდა განაწილდეს ადგილობრივი თემის წევრებზე და ტრადიციული ცოდნის მატარებელ პირებზე. ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობის საერთაშორისო ვაჭრობამ საფრთხე არ უნდა შეუქმნას ამ სახეობებს და მათ საარსებო გარემოს.

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. კანონის რეგულირების სფერო

1. ეს კანონი ადგენს სახეობების, ჰაბიტატების, ეკოსისტემების და ლანდშაფტების დაცვის, საერთაშორისო ქსელში ჩართული დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის, ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობისა და საერთაშორისო ვაჭრობის, გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების სამართლებრივ საფუძვლებს.

2. ეს კანონი არეგულირებს სამართლებრივ ურთიერთობებს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის ბუნებრივ, ნახევრად ბუნებრივ ან ხელოვნურად შექმნილ გარემოში მუდმივად ან დროებით არსებულ ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა დაცვის, აღწარმოებისა და სარგებლობის სფეროში.

მუხლი 2. კანონის მიზანი

1. ამ კანონის მიზანია უზრუნველყოს ველური მცენარეებისა და გარეული ცხოველების სახეობების და ეკოსისტემების დაცვა და აღდგენა, სახეობების და ჰაბიტატების მრავალფეროვნების შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად პირობების შექმნა, საერთაშორისო ქსელში ჩართული დაცული ტერიტორიების შექმნა და მართვა, ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა ობიექტებით მდგრადი სარგებლობა დღევანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით, აგრეთვე, გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების უზრუნველყოფა.

2. ამ კანონის მოწესრიგების მიზნებისათვის საქართველოში შესაძლებელია შეიქმნას დაცული ტერიტორიების საერთაშორისო ქსელში ჩართული კატეგორიები – ზურმუხტის ქსელი, ბიოსფერული რეგიონი, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბანი, საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორია.

მუხლი 3. საქართველოს კანონმდებლობა ბიომრავალფეროვნების დაცვის სფეროში

1. საქართველოს კანონმდებლობა ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის

სფეროში ეფუძნება საქართველოს კონსტიტუციას, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს, გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონს, ამ კანონს და სხვა კანონებს და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს.

2. ურთიერთობას სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ჯიშებისა და შინაური ცხოველების დაცვის, აღწარმოებისა და მათი სარგებლობის სფეროში აწესრიგებს საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობა.

3. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის დროს ტყის, მიწის, წყლის და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს აწესრიგებს ეს კანონი და საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობა.

4. მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანო უფლებამოსილია განსაკუთრებული დაცვის რეჟიმი დაადგინოს ადგილობრივი მნიშვნელობის, შედარებით მცირე უნიკალური ბუნებრივი ტერიტორიების, იშვიათი ბუნებრივი და ბუნებრივ-კულტურული წარმონაქმნების, მცენარეთა სახეობების ცალკეული ინდივიდების და მათი საარსებო გარემოს დასაცავად, რომელიც არ ექცევა ამ კანონის და სხვა საკანონმდებლო აქტებით დადგენილი სპეციალური დაცვის რეჟიმის ქვეშ, თუ კი ეს აუცილებელია ბიომრავალფეროვნების დაცვის ხელშეწყობის ან ნიადაგდაცვითი ფუნქციიდან გამომდინარე და ეს მნიშვნელოვანია სახეობის და მის საარსებო გარემოს იშვიათი, უნიკალური და მაღალი ესთეტიკური მახასიათებლების გათვალისწინებით.

მუხლი 4. ტერმინთა განმარტებანი

კანონში გამოყენებულ ტერმინებს ამ კანონის მიზნებისთვის აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა. **ბიომრავალფეროვნება** – ცოცხალ ორგანიზმთა სახეობების მრავალფეროვნება, ხმელეთის, ზღვის და წყლის სხვა ეკოსისტემების მრავალფეროვნება და გენეტიკური მრავალფეროვნება ერთი სახეობის ფარგლებში.

ბ. **ბიოტექნოლოგია** - ყველა ტექნოლოგიური პროცესი, რომელიც დაკავშირებულია ცოცხალი ორგანიზმების და სხვა ბიოლოგიური სისტემების ან მათი ნაწილებისა და დერივატების გამოყენებასთან, იმისთვის, რომ პროდუქტი ან პროცესი კონკრეტული გამოყენების მიზნებისათვის შექმნას ან შეცვალოს.

გ. **გარეული ცხოველები** – ცხოველთა სახეობები, რომლებიც ადამიანისგან დამოუკიდებლად არსებობენ ბუნებრივ გარემოში, ასევე, მათი ტყვეობაში გამრავლებული და/ან ტყვეობაში მყოფი ინდივიდები, გარდა შინაური ცხოველებისა და მათი გავლურებული ფორმებისა.

დ. **გენეტიკური რესურსი** - გენეტიკური მასალა, რომელსაც ფაქტობრივი ან პოტენციური ღირებულება აქვს. გენეტიკური მასალა არის მცენარეული, ცხოველური, მიკრობული ან სხვა წარმოშობის ნებისმიერი მასალა, რომელიც შეიცავს მემკვიდრეობითობის ფუნქციურ ერთეულებს.

ე. **გენეტიკური რესურსის გამოყენება** - გენეტიკური რესურსების გენეტიკური და/ან მისი ბიოქიმიური შემადგენლობის კვლევა და შემდგომი განვითარება, მათ შორის ბიოტექნოლოგიის გამოყენებით.

ვ. **საერთაშორისო ქსელში ჩართული დაცული ტერიტორია** - განსაკუთრებული კონსერვაციული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიების (ზურმუხტის ტერიტორიები), ბიოსფერული რეგიონების, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნებისა და საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების სტატუსის მქონე დაცული ტერიტორიების ერთობლიობა.

ზ. **ველური მცენარეები** - მცენარეთა სახეობები და სოკოები, რომელიც ადამიანის ზრუნვის გარეშე იზრდება ბუნებრივ, ნახევრად ბუნებრივ ან ხელოვნურად შექმნილ გარემოში და არ არის მიღებული სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის შედეგად ან არ მიეკუთვნება სახეობათა ხელოვნური შეჯვარების შედეგად მიღებულ კულტურულ მცენარეთა ჯიშებს. ველური მცენარეები მოიცავს კულტურულ მცენარეთა ველურ მონათესავე სახეობებს, რომლებიც ენათესავენ ამა თუ იმ კულტურულ მცენარეს და/ან აქვთ უნარი გაცვალონ გენები მათთან.

თ. **მინისტრი** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

ი. **სამინისტრო** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.

კ. **მდგრადი სარგებლობა** - ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებით ისეთი სახით და მოცულობით სარგებლობა, რომელიც გრძელვადიან პერსპექტივაში არ იწვევს მათ შემცირებას და ხელს უწყობს მისი პოტენციალის შენარჩუნებას ახლანდელი და მომავალი თაობების მოთხოვნილებების და საჭიროებების დაკმაყოფილებისათვის.

ლ. **სახეობა** - მსგავსი ნიშან-თვისებების მქონე ცოცხალი ორგანიზმების ინდივიდების პოპულაციების ერთობლიობას, რომლებსაც შეუძლია ერთმანეთთან შეჯვარება და საწყისს აძლევენ ნაყოფიერ შთამომავლობას.

მ. **საქმიანობა** - საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ I და II დანართებით გათვალისწინებული საქმიანობა, აგრეთვე, სხვა ნებისმიერი

საქმიანობა, რომელმაც შესაძლოა მოახდინოს მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა სახეობების პოპულაციებსა და დაცულ ჰაბიტატებზე, ეკოსისტემურ სერვისებსა და ფუნქციებზე და თვითმყოფად ბუნებრივ-კულტურულ ლანდშაფტებზე.

ნ. **ცხოველთა სამყარო** - ყველა სისტემატიკური კატეგორიის გარეული ცხოველების ერთობლიობა, რომლებიც მუდმივად ან დროებით ბინადრობენ საქართველოს ტერიტორიაზე, მის ტერიტორიულ წყლებში, კონტინენტურ შელფსა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში.

ო. **ცხოველთა სამყაროს ობიექტი** - ყველა სახეობის (მათ შორის, ძუძუმწოვრების, ფრინველების, ქვეწარმავლების, ამფიბიების, თევზების, უხერხემლოების და სხვა) გარეული ცხოველების ინდივიდები განვითარების ნებისმიერ სტადიაში (კვერცხი, ემბრიონი, ჭუპრი და სხვა), მათი ნაწილები და დერივატები.

პ. **პოპულაცია** - გარკვეულ ტერიტორიაზე მობინადრე ერთი სახეობის ინდივიდთა ერთობლიობა.

ჟ. **შინაური ცხოველები** - ცხოველთა სახეობები, რომელთაც წინა თაობების ველური თავისუფალი საარსებო გარემოსგან იზოლაციის შედეგად, შეცვლილი აქვთ გარკვეული თვისებები, რაც შესაძლებელს ხდის მათ ადამიანებთან თანაარსებობას და ადამიანის სამსახურში ყოფნას.

რ. **ჰაბიტატი** - გარკვეული გეოგრაფიული, აბიოტური და ბიოტური მახასიათებლების მქონე ხმელეთის ან წყლის ბუნებრივი ან ნახევრად ბუნებრივი გარემო. სახეობის ჰაბიტატი - სპეციფიკური აბიოტური ან ბიოტური მახასიათებლების მქონე გარემო, რომელშიც არსებობს სახეობა მისი ბიოლოგიური ციკლის რომელიმე სტადიაზე;

ს. **in-situ კონსერვაცია** - გარეული ცხოველების და ველური მცენარეების სახეობის დაცვა და აღწარმოება ამ სახეობისათვის ბუნებრივ პირობებში.

ტ. **ex-situ კონსერვაცია** - გარეული ცხოველების და ველური მცენარეების სახეობის დაცვა და აღწარმოება ამ სახეობისთვის ბუნებრივი პირობებიდან განსხვავებულ და დაშორებულ ადგილებში (ხელოვნურ პირობებში).

უ. **ინტროდუქცია** - საქართველოს ფლორისა და ფაუნისთვის უცხო სახეობის ინდივიდების ბუნებაში გაშვება/გავრცელება.

ფ. **რეინტროდუქცია** - ველური მცენარეებისა და გარეულ ცხოველთა სახეობების ბუნებაში აღდგენის ღონისძიება. მათი შეყვანა ბუნებრივ არეალში, სადაც ამ სახეობის არც ერთი ინდივიდი აღარ არის შენარჩუნებული ან შემორჩენილია ამ სახეობის ძალზე მცირერიცხოვანი პოპულაცია, ჯანსაღი, გენეტიკურად მრავალფეროვანი, მდგრადი პოპულაციის ჩამოყალიბების და/ან არსებული

პოპულაციის საკონსერვაციო სტატუსის გაუმჯობესების მიზნით.

ქ. **ჰიბრიდიზაცია** - გარეულ ცხოველთა სხვადასხვა სახეობების, ქვესახეობებისა და ფორმების, ასევე გარეულ და შინაურ ცხოველთა ერთმანეთთან შეჯვარება, რომლის შედეგადაც მიიღება ჰიბრიდი.

ღ. **საკარმიდამო მიწის ნაკვეთი** - ფიზიკურ პირთა საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთები, რომლებზედაც ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლებია განლაგებული.

ყ. **ტყვეობაში გამრავლებული ცხოველი** - ამ ცხოველის გასამრავლებლად სპეციალურად მართულ გარემოში სანაშენე თაობისაგან მიღებული ცხოველი.

შ. **გენეტიკური რესურსის ხელმისაწვდომობა** - გენეტიკური რესურსის გამოყენების მიზნით მისი გარემოდან ამოღების ან სხვაგვარად მოპოვების უფლება.

ჩ. **წითელი ნუსხა** - საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული, დროებით ან მუდმივად მოზინადრე გარეული ცხოველებისა და ველური მცენარეების სახეობების ჩამონათვალი, რომელშიც მითითებულია მათი მდგომარეობის აღმნიშვნელი კატეგორიები ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) მიერ დამტკიცებული წითელი ნუსხის კატეგორიების შესაბამისად.

ც. **მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა** - სახეობებისა და ჰაბიტატების ჩამონათვალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს წითელი ნუსხისა და საერთაშორისო და ევროპული კანონმდებლობის გათვალისწინებით, ხოლო მასში შეტანილი სახეობები და ჰაბიტატები საჭიროებენ მკაცრად დაცვის ან დაცვის ღონისძიებების განხორციელებას.

წ. **დერივატი** - ველური მცენარის ან გარეული ცხოველის დამუშავებული ნაწილი.

ჭ. **ნაწილი** - ცხოველის ან მცენარის ნებისმიერი, ადვილად იდენტიფიცირებადი ნაწილი (მაგალითად, ტყავი, ნიჟარა, ფესვი) ბუნებრივ მდგომარეობაში ან მარტივად დამუშავებული (გამოშრობილი, გაპრიალებული და სხვა)

ხ. **ინვაზიური სახეობა** - უცხო სახეობა, რომლის ინტროდუქცია ან გავრცელება საფრთხეს უქმნის ან ახდენს უარყოფით ზეგავლენას ბიომრავალფეროვნებაზე და ეკოსისტემურ სერვისებზე.

ჯ. **უცხო სახეობა** - ცხოველთა, მცენარეთა, სოკოების ან მიკროორგანიზმების სახეობის ან ქვესახეობის ნებისმიერი ცოცხალი ინდივიდი (მათ შორის ამ სახეობების, მათი ჰიბრიდების, ან მათგან გამოყვანილი ჯიშების ნაწილი, თესლი, გამეტა, კვერცხი, რომელიც შეიძლება გამრავლდეს), რომელიც ინტროდუცირებულია მისი ბუნებრივი არეალის მიღმა.

3. კონსერვაცია - ღონისძიებების ერთობლიობა, რომლებიც საჭიროა ბუნებრივი ჰაბიტატებისა და ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობების პოპულაციების სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსით შენარჩუნებისა და აღდგენისათვის.

3.ა) ჰაბიტატების კონსერვაციული სტატუსი სახარბიელოდ იქნება მიჩნეული თუ:

3.ა.ა) მისი ბუნებრივი არეალი სტაბილურია ან ფართოვდება;

3.ა.ბ) არსებობს და, სავარაუდოდ, პროგნოზირებად მომავალშიც იარსებებს მისი გრძელვადიანი შენარჩუნებისათვის საჭირო სპეციფიკური სტრუქტურა და ფუნქციები;

3.ა.გ) მისთვის დამახასიათებელი ტიპური სახეობების კონსერვაციული სტატუსი სახარბიელოა.

3.ბ) სახეობების კონსერვაციული სტატუსი სახარბიელოდ იქნება მიჩნეული თუ:

3.ბ.ა) სახეობის პოპულაციის დინამიკა გვიჩვენებს, რომ გრძელვადიან პერიოდში აღნიშნული სახეობა თავისი ბუნებრივი ჰაბიტატის სიცოცხლისუნარიან კომპონენტად რჩება;

3.ბ.ბ) სახეობის ბუნებრივი გავრცელების არეალი არ მცირდება და სავარაუდოდ არც შემცირდება პროგნოზირებად მომავალში და

3.ბ.გ) ამჟამად არსებობს და სავარაუდოდ მომავალშიც იარსებებს საკმარისად დიდი ჰაბიტატი, რომელსაც გრძელვადიან პერიოდში მისი პოპულაციების შენარჩუნება შეუძლია.

მუხლი 5. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სტატუსი

1. საქართველოს გარეულ ცხოველთა სამყარო, აგრეთვე, საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსი სახელმწიფო საკუთრებაა. აკრძალულია ყოველგვარი ქმედება, რომელიც ეწინააღმდეგება სახეობების დაცვის და გენეტიკური რესურსების გამოყენების სამართლებრივ რეგულირებას.

2. კერძო საკუთრებაში და ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ველურ მცენარეზე საკუთრების უფლება შეიძლება შეიზღუდოს ამ კანონით დადგენილ ფარგლებში.

3. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტების გარემოდან ამოღება, აგრეთვე გენეტიკური რესურსების გამოყენება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების დაცვით.

4. გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტები, რომლებიც საქართველოს კანონმდებლობის დაცვით ამოღებულია ბუნებრივი საბინადრო გარემოდან, ან გამრავლებულია ტყვეობაში, ან შეძენილია, შეიძლება იყოს კერძო საკუთრების

ობიექტი, თუ გარეული ცხოველის სამყაროს ობიექტის მფლობელს აქვს სათანადო პირობები მისი ზრდა-განვითარებისათვის და უსაფრთხოდ შენახვისა და მოვლისათვის.

5. დაშვებულია ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ იმ გარეული ცხოველების ყოლა, რომლებიც საქართველოში ბუნებრივად არ არიან გავრცელებული, თუ კი დასტურდება გარეული ცხოველების შენახვის სათანადო პირობები და ეს საფრთხეს არ უქმნის მესამე პირებს. თუ კი გარეული ცხოველი მიეკუთვნება CITES-დანართებში შეტანილ სახეობას, ის აგრეთვე უნდა აკმაყოფილებდეს ამ კანონის მე-4 თავით დადგენილ მოთხოვნებს.

მუხლი 6. ბიომრავალფეროვნების დაცვის ძირითადი პრინციპები

ბიომრავალფეროვნების დაცვა ხდება საჯარო და კერძო ინტერესთა პროპორციულობის გათვალისწინებით და შემდეგი ძირითადი პრინციპების დაცვით:

ა) უზრუნველყოფილი უნდა იქნას ველური მცენარეებისა და გარეული ცხოველების საბინადრო ტერიტორიის, ბიოლოგიური ფუნქციის, არსებული ბუნებრივი სტრუქტურების და პროცესების შენარჩუნება, განვითარება და აღწარმოება;

ბ) დაცული უნდა იქნას ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით მდგრადი სარგებლობის პრინციპი;

გ) ველური მცენარეები და გარეული ცხოველები, მათი საარსებო გარემო, როგორც ბუნების განუყოფელი ნაწილი დაცული უნდა იქნას ბუნებრივი და ისტორიული განვითარების შედეგად ჩამოყალიბებული ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების გზით;

დ) ყოველგვარი საქმიანობა, რომელიც გავლენას ახდენს ცხოველთა სამყაროს მდგომარეობაზე, გარეულ ცხოველთა საბინადრო გარემოზე, გამრავლების არეალებზე, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელ გზებზე და დასარწყულებელ ადგილებზე უნდა ხორციელდებოდეს იმ მოთხოვნათა შესაბამისად, რომლებიც უზრუნველყოფს მათ დაცვას.

ე) დაგეგმვის და საქმიანობის პროცესში აუცილებელია ბუნებრივი ლანდშაფტების შენარჩუნების გათვალისწინება. დაგეგმვა ისე უნდა განხორციელდეს, რომ მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ბუნებრივი ტერიტორიების ერთმანეთისგან იზოლირება ან გაქრობა.

ვ) ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობა უნდა მოხდეს დასაბუთებული კვოტების დადგენის საფუძველზე ბუნებრივი რესურსების მდგრადი სარგებლობის პრინციპის გათვალისწინებით.

ზ) ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობა ფასიანია, გარდა კანონით დადგენილი შემთხვევებისა.

თ) სახეობებისა და ჰაბიტატებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება ეკისრება ზიანის გამომწვევს. სუბიექტის დადგენის შეუძლებლობის შემთხვევაში, ზიანის გამოსწორების ღონისძიებებს, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, ახორციელებს სახელმწიფო. ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება წარმოიშობა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ამოიწურება ზიანის აცილებისა და შემცირების ყველა შესაძლებლობა.

მუხლი 7. ბიომრავალფეროვნების დაცვის დაგეგმვა

1. ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და მდგრადი სარგებლობის უზრუნველყოფის მიზნით სამინისტრო შეიმუშავებს ბიომრავალფეროვნების დაცვის ეროვნულ სტრატეგიას და სამოქმედო გეგმას.

2. სამინისტრო ბიომრავალფეროვნების დაცვის ეროვნულ სტრატეგიას და სამოქმედო გეგმის პროექტს შეიმუშავებს დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობით, საჯარო განხილვების საფუძველზე და წარუდგენს საქართველოს მთავრობას დასამტკიცებლად.

3. ბიომრავალფეროვნების დაცვის ეროვნული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის პროექტს ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

4. ბიომრავალფეროვნების დაცვის ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა შემუშავდება და განახლდება „ბიომრავალფეროვნების შესახებ კონვენციის“ გლობალური სტრატეგიული მიზნების გათვალისწინებით.

5. სავალდებულოა ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და მდგრადი გამოყენების ინტეგრირება სახელმწიფო და მუნიციპალურ გეგმებსა და პროგრამებში.

მუხლი 8. მუნიციპალიტეტის დელეგირებული უფლებამოსილება გარეულ ცხოველთა გარემოდან ამოღების სფეროში

1. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მოსახლეობასა და მათ ქონებაზე გარეული ცხოველების თავდასხმისას ან/და ასეთი საფრთხის აღმოფხვრის მიზნით გარეულ ცხოველთა გარემოდან ამოღებას უზრუნველყოფს შესაბამისი მუნიციპალიტეტი სახელმწიფოს მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების საფუძველზე.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული დელეგირებული უფლებამოსილება ხორციელდება „გარეულ ცხოველთა რაოდენობის რეგულირების წესის შესახებ“ მინისტრის ბრძანებით დადგენილი წესით.

3. მუნიციპალიტეტისათვის, ამ მუხლის პირველ პუნქტში განსაზღვრული დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად აუცილებელი ფინანსური რესურსების ოდენობა განისაზღვრება საქართველოს წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ საქართველოს კანონით.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული დელეგირებული უფლებამოსილების განხორციელებაზე დარგობრივ ზედამხედველობას, საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ შესაბამისად, ახორციელებს სამინისტრო.

თავი II

სახეობების და ჰაბიტატების დაცვა

მუხლი 9. გარეულ ფრინველთა სახეობების დაცვა

1. ფრინველთა მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობებთან მიმართებით საქართველოს ტერიტორიაზე აკრძალულია:

ა) ნებისმიერი მეთოდით მოკვლა ან დატყვევება, ამ მუხლის მე-2 პუნქტით და მე-13 მუხლით განსაზღვრული გამონაკლისების გათვალისწინებით;

ბ) ფრინველთა ბუდეებისა და კვერცხის განადგურება/დაზიანება, კვერცხის შეგროვება და შენახვა, ბუდეების განადგურება მაშინაც კი როდესაც ის ცარიელია ან მიტოვებულია;

გ) ფრინველთა შეწუხება, განსაკუთრებით მათი გამრავლების პერიოდში;

დ) საერთო სარგებლობა სოციალური მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად.

2. ფრინველთა სანადირო სახეობები და მონადირე დამჭერი ფრინველები (ბაზი), რომლებზეც ნადირობა ან რომელთა დატყვევება ნებადართულია, განისაზღვრება შესაბამისი კანონმდებლობის საფუძველზე.

3. დაუშვებელია ფრინველთა მკაცრად დაცულ სახეობას მიენიჭოს სანადირო სახეობის ან მონადირე დამჭერი ფრინველის (ბაზი) სტატუსი.

მუხლი 10. გარეულ ცხოველთა სახეობების დაცვა

1. გარეულ ცხოველთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობათა მიმართებით, გარდა ცხოველებისა, რომელთა დაცვა წესრიგდება მე-14 მუხლით, აკრძალულია შემდეგი ქმედებები:

ა) ნებისმიერი მეთოდით მოკვლა ან დატყვევება,

ბ) განზრახ შეწუხება, განსაკუთრებით გამრავლების, ზამთრის ძილის ან მიგრაციის პერიოდში;

გ) კვერცხის/ქვირითის განზრახ განადგურება/დაზიანება, კვერცხის/ქვირითის

შეგროვება და შენახვა,

დ) საბინადრო გარემოს, გამრავლების/დასვენების ადგილების, ბუნაგების, სოროების, გადარჩენის სტაციების, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელ გზების, დასარწყულელებელი ადგილების განადგურება, მათ შორის მიგრირებადი სახეობების შემთხვევაში მთლიანი სამიგრაციო გზის გასწვრივ.

2. ცხოველთა სანადირო სახეობები, რომლებზეც ნადირობა ან რომელთა დატყვევება ნებადართულია, განისაზღვრება შესაბამისი საკანონმდებლო აქტის საფუძველზე. დაუშვებელია გარეულ ცხოველთა მკაცრად დაცულ სახეობა მიენიჭოს სანადირო სახეობის სტატუსი.

3. დაშვებულია სამოყვარულო და სპორტული თევზჭერა, გარდა მკაცრად დაცული სახეობებისა. დაუშვებელია მკაცრად დაცული თევზის სახეობების ჭერა, ასევე თევზის დაცული სახეობების სარეწაო მიზნით მოპოვება.

4. აკრძალულია მცირე ვეშაპისებრთა გარემოდან ამოღება, გარდა სამინისტროს შესაბამისი თანხმობის საფუძველზე სამეცნიერო მიზნით მოპოვებისა, რომელიც გაიცემა სათანადო დასაბუთების საფუძველზე და ხორციელდება სამინისტროს მკაცრი კონტროლით.

5. გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობა, რომელიც ხორციელდება ამ კანონის მე-5 თავის შესაბამისად გაცემული „საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსების გამოყენების ნებართვის“ საფუძველზე, არ საჭიროებს დამატებით ნებართვას/ლიცენზიას.

6. ამ მუხლის მე-5 პუნქტში აღნიშნული ნებართვა არ ათავისუფლებს მის მფლობელს გარეული ცხოველების სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვის ვალდებულებისაგან.

მუხლი 11. ველურ მცენარეთა სახეობების დაცვა

1. აკრძალულია მკაცრად დაცული ველური მცენარეების გარემოდან ამოღება და მათი ნაწილების მოჭრა და დაზიანება, გარდა ამ კანონის მე-15 მუხლით გათვალისწინებული გამონაკლისი შემთხვევებისა.

2. დაცული ველური მცენარეების და მათი ნაწილების გარემოდან ამოღება დასაშვებია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად გათვალისწინებულ შემთხვევებში და სამართლებრივი საფუძვლებით.

3. ველურ მცენარეთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების გარემოდან ამოღება საქართველოს ტყეში ხორციელდება საქართველოს ტყის კოდექსით დადგენილი ტყითსარგებლობის უფლების ფარგლებში და ამ კანონის მოთხოვნების

გათვალისწინებით. დაუშვებელია მკაცრად დაცული სახეობით სარგებლობა მერქნის მოპოვების მიზნით.

3. საქართველოს ტყის ტერიტორიაზე არამერქნული რესურსებით, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებით და ხის მეორეხარისხოვანი მასალებით სარგებლობის წესებს ადგენს საქართველოს ტყის კოდექსი.

4. საქართველოს ტყის გარეთ არამერქნული რესურსების მოპოვების საკითხი წესრიგდება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით „საქართველოს ტყის გარეთ არამერქნული რესურსებით, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებით და ხის მეორეხარისხოვანი მასალებით სარგებლობის წესის შესახებ“.

5. საქართველოს ტყის გარეთ არამერქნული რესურსების მოპოვების მოწესრიგება ხდება შესაბამისი მუნიციპალიტეტების მიერ მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე - საკუთარი უფლებამოსილების ფარგლებში, ხოლო სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე - დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში.

6. CITES-ის დანართებში შეტანილი სახეობების ხელოვნურად მოშენება კერძო მესაკუთრის მიწის ნაკვეთზე და მათი შემდგომ მოპოვება ექსპორტის მიზნით წესრიგდება ამ კანონის მე-4 თავით.

7. ველურ მცენარეთა ობიექტებით სარგებლობა, რომელიც ხორციელდება ამ კანონის მე-5 თავის შესაბამისად გაცემული „საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსების გამოყენების ნებართვის“ საფუძველზე, არ საჭიროებს დამატებით ნებართვას/ლიცენზიას.

8. ამ მუხლის მე-5 პუნქტში აღნიშნული ნებართვა არ ათავისუფლებს მის მფლობელს ველურ მცენარეთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვის ვალდებულებისაგან.

მუხლი 12. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების ინდივიდების ფლობა, ტრანსპორტირება და ყიდვა-გაყიდვა

1. დაუშვებელია მკაცრად დაცული და დაცული სახეობის ინდივიდების (ცოცხალის, არაცოცხალის) ან მათი ნაწილების ფლობა, ტრანსპორტირება და ყიდვა-გაყიდვა ამ კანონის საფუძველზე ან ამ კანონის ამოქმედებამდე მოპოვებული შესაბამისი უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გარეშე.

2. ამ კანონის ამოქმედებამდე მოპოვებული მკაცრად დაცული და დაცული სახეობის ინდივიდები (ცოცხალი ან არაცოცხალი) ან მათი ნაწილები ექვემდებარება რეგისტრაციას. რეგისტრაციის წესი და ვადები დგინდება მინისტრის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

მუხლი 13. მკაცრად დაცული და დაცული ფრინველების გარემოდან ამოღების საგამონაკლისო საფუძვლები

1. ამ კანონის მე-9 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ ვრცელდება გარეულ ფრინველთა მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობების გარემოდან ამოღების შემდეგ შემთხვევებზე:

ა) ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

ბ) სახეობის გადარჩენის და პოპულაციის აღდგენის მიზნით;

გ) მისი შემდგომი სარგებლობისათვის ტყვეობაში გამრავლების მიზნით, კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

დ) მოსავალზე, შინაურ პირუტყვზე, ტყეზე, თევზჭერაზე/თევზის მეურნეობაზე, წყლის რესურსებზე და სხვა სახის საკუთრებაზე მნიშვნელოვანი ზიანის თავიდან აცილების მიზნით;

ე) ადამიანის ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვის მიზნით;

ვ) საჰაერო ტრანსპორტის უსაფრთხოების მიზნებისთვის;

თ) სამეცნიერო მიზნებისთვის.

2. ამ მუხლის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება მკაცრად დაცული და დაცული ფრინველების გარემოდან ამოღების თაობაზე უნდა მოიცავდეს:

ა) სახეობის ქართულ და სამეცნიერო (ლათინურ) დასახელებას, რომლის მოპოვებაც დაიშვა გამონაკლისის სახით;

ბ) ფრინველის დაჭერის და მოკვლის ნებადართულ საშუალებებს და/ან მეთოდებს;

გ) სად და რა ვადებში იქნა გამონაკლისი დაშვებული;

დ) ინფორმაციას გასატარებელი კონტროლის ღონისძიებების შესახებ.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება მიიღება სამინისტროს მიერ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

მუხლი 14. მკაცრად დაცული და დაცული გარეული ცხოველების გარემოდან ამოღების საგამონაკლისო საფუძვლები

1. ამ კანონის მე-10 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ ვრცელდება გარეულ ცხოველთა მკაცრად დაცული სახეობების გარემოდან ამოღების შემდეგ შემთხვევებზე:

ა) ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

ბ) სახეობის გადარჩენის და პოპულაციის აღდგენის მიზნით;

გ) ტყვეობაში გამრავლება მისი შემდგომი სარგებლობის მიზნით კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

დ) მოსავალზე, შინაურ პირუტყვზე, ტყეზე, თევზჭერა/თევზის მეურნეობაზე, წყლის რესურსებზე და სხვა სახის საკუთრებაზე მნიშვნელოვანი ზიანის თავიდან აცილების მიზნით,

ე) ადამიანის ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვის მიზნით;

ზ) სამეცნიერო-კვლევითი მიზნებისთვის;

2. ცხოველთა დაცული სახეობების გარემოდან ამოღება დასაშვებია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად გათვალისწინებულ შემთხვევებში და სამართლებრივი საფუძვლებით.

3. გადაწყვეტილება მკაცრად დაცული და დაცული ცხოველების გარემოდან ამოღების თაობაზე უნდა ითვალისწინებდეს:

ა) სახეობის ქართულ და სამეცნიერო (ლათინურ) დასახელებას და ინდივიდების ოდენობას, რომლის მოპოვებაც დაიშვა გამონაკლისის სახით, ასევე, გამონაკლისის დაშვებისა და ალტერნატივის არ არსებობის დასაბუთებას, შესაბამის მეცნიერულ საფუძველს;

ბ) ცხოველის დაჭერის და მოკვლის ნებადართულ საშუალებებს და/ან მეთოდებს და ლიმიტებს;

გ) გამონაკლისის დაშვების ადგილმდებარეობას (არელას), ვადებს და ლიმიტებს;

დ) ორგანოს, რომელიც ვალდებულია განახორციელოს გადაწყვეტილებით დადგენილი პირობების შესრულების კონტროლი;

ე) პირს, რომლის მიერაც განხორციელდება ამ მუხლის პირბელი და მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სახეობის ინდივიდის გარემოდან ამოღება.

4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება მიიღება სამინისტროს მიერ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

მუხლი 15. მკაცრად დაცული და დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების გარემოდან ამოღების საგამონაკლისო საფუძვლები

1. ამ კანონის მე-11 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ ვრცელდება ველური მცენარეების მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობებზე,

ა) რომლებიც ექცევა საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის ან მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის საერთო საკუთრების მიწის ნაკვეთის ფარგლებში,

ბ) რომელიც ექცევა ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის ნებართვის მოქმედების ფარგლებში მოქცეულ ტერიტორიაზე

გ) რომლებიც ექცევა პლანტაციური მეურნეობის ფარგლებში, ასევე ხელოვნურად გაშენებულ გამწვანებული ტერიტორიებში (პარკები, სკვერები, გაზონები) და სასაფლაოებზე.

დ) ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

2. მკაცრად დაცული და დაცული მცენარეების ან მათი ნაწილების გარემოდან ამოღება, აგრეთვე, დასაშვებია სამინისტროს წერილობითი თანხმობით, შემდეგ შემთხვევებში:

ა) გასამრავლებად /აღსადგენად და ბუნებრივ პირობებში გასაშენებლად (მხოლოდ მცენარეთა თესლების, კალმების და სხვა გასამრავლებელი მასალის);

ბ) ბოტანიკურ ბაღებში *ex-situ* კონსერვაციის მიზნით;

გ) სამეურნეო მიზნით ხელოვნურ პირობებში გასაშენებლად (მხოლოდ მცენარეთა თესლების, კალმების და სხვა გასამრავლებელი მასალის);

დ) სამეცნიერო მიზნებისათვის,

ე) ხანძრის, წყალდიდობებისა და სხვა სტიქიური მოვლენების შედეგების ლიკვიდაციისას;

ვ) არსებული შენობა-ნაგებობების, აგრეთვე, ინფრასტრუქტურის ექსპლუატაციისას უსაფრთხოების მოთხოვნების შესრულების მიზნით,

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება მიიღება სამინისტროს მიერ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

4. დასაშვებია მკაცრად დაცული ბუნებრივად მოთხრილ-მოტეხილი, ფაუტი, ზეხმელი, მერქნიანი მცენარეების გარემოდან ამოღება, მათ შორის დაცულ ტერიტორიებზეც (მხოლოდ ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონაში, აღკვეთილის გარკვეულ უბნებზე, დაცულ ლანდშაფტში და მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიაზე), რის თაობაზეც გადაწყვეტილებას თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში იღებენ შესაბამისი ტერიტორიის მართვის ორგანოები, ხოლო კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთის შემთხვევაში - გადაწყვეტილებას იღებს შესაბამისი ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო.

5. მკაცრად დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების გარემოდან ამოღება დასაშვებია ტყის სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით, როდესაც ეს აუცილებელია ჰაბიტატების დაცვის ან სახეობების გადასარჩენად, რის თაობაზეც გადაწყვეტილებას თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში იღებენ ტყის

მართვის შესაბამისი ორგანოები;

6. მკაცრად დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების გარემოდან ამოღება დასაშვებია საქმიანობის განხორციელების მიზნით. თუ საქმიანობა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, მკაცრად დაცული სახეობების გარემოდან ამოღების საკითხი გათვალისწინებული უნდა იქნეს საქმიანობის განხორციელებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. ის უნდა მოიცავდეს მკაცრად დაცული სახეობების ინდივიდების გარემოდან ამოღების აუცილებლობის დასაბუთებას და მკაცრად დაცული სახეობების ინდივიდების აღრიცხვის ანგარიშს (ჩამონათვალი, ოდენობები, დასკვნას მდგომარეობის შესახებ).

7. საქმიანობის განმახორციელებეს მკაცრად დაცული სახეობების ბუნებრივად ამოღების უფლება ენიჭება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემასთან ერთად. საკომპენსაციო და/ან შემარბილებელი ღონისძიებები დგინდება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობებით.

8. ისეთი საქმიანობის განხორციელებისას რომელიც არ ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას („გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მეორე დანართით გათვალისწინებული საქმიანობების შემთხვევაში), მკაცრად დაცული სახეობების გარემოდან ამოღების დასაშვებობის საკითხი შესწავლილი უნდა იქნეს სკრინინგის განცხადებაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. თუ სკრინინგის პროცედურის საფუძველზე დადგინდება, რომ დაგეგმილი საქმიანობა გზშ-ს არ ექვემდებარება, მკაცრად დაცული სახეობების გარემოდან ამოღების პირობები და საკომპენსაციო და/ან შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა დადგინდეს მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

9. იმ შემთხვევაში თუ საქმიანობა არ წარმოადგენს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ პირველი ან მეორე დანართით გათვალისწინებულ საქმიანობას, მაგრამ მისი განხორციელება საჭიროებს მკაცრად დაცული სახეობის ინდივიდის ან მისი ნაწილის ბუნებრივ გარემოდან ამოღებას ლიცენზიის ან ნებართვის გაცემის მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში უნდა განისაზღვროს სახეობების გარემოდან ამოღების დასაშვებობა და შესაბამისი საკომპენსაციო ღონისძიებები.

10. სახელმწიფო და მუნიციპალური საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის პრივატიზაციის გადაწყვეტილებაში უნდა აისახოს კერძო მესაკუთრის უფლებები მიწის ნაკვეთზე არსებული ველურ მცენარეთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების მიმართ.

11. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე, გარდა საკარმიდამო მიწის ნაკვეთისა, საქმიანობის განხორციელებისას, რომელიც არ ექვემდებარება გზშ-ს,

ველურ მცენარეთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობით სარგებლობის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს შესაბამისი მუნიციპალიტეტი. საკარმიდამო მიწის ნაკვეთზე ველურ მცენარეთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობით სარგებლობა არ საჭიროებს მუნიციპალიტეტთან შეთანხმებას.

12. სახელმწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე საქმიანობის განხორციელებისას, რომელიც არ ექვემდებარება გზმ-ს, ველურ მცენარეთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობით სარგებლობის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს სამინისტრო და შესაბამისი მუნიციპალიტეტი.

13. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების ინდივიდების ან მათი ნაწილების გარემოდან ამოღების უფლების მინიჭების, საკომპენსაციო საფასურის განსაზღვრისა და გადახდის, ასევე, გარემოდან ამოღების შემდგომ განკარგვის წესები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 16. ცხოველთა სამყაროს დაცვა მცენარეთა დაცვის საშუალებებისა და სხვა პრეპარატების გამოყენებისას

1. მცენარეთა დაცვის საშუალებების, ზრდის სტიმულატორების, მინერალური სასუქებისა და სოფლისა და სატყეო მეურნეობაში გამოსაყენებელი სხვა პრეპარატების გამოყენებისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ცხოველთა სამყაროსა და მათი საბინადრო გარემოს დაცვის მოთხოვნები. მცენარეთა დაცვის საშუალებების გამოყენება, ცხოველთა სამყაროზე მათი მავნე გავლენის შემცირების მიზნით, შეხამებული უნდა იყოს აგროტექნიკურ, სასელექციო, გენეტიკურ, ბიოტექნიკურ, ბიოტექნოლოგიურ და სხვა ღონისძიებათა განხორციელებასთან.

2. გარეულ ცხოველთა დაღუპვისა და მათი საბინადრო გარემოს გაუარესების თავიდან აცილების მიზნით, ფიზიკური და იურიდიული პირები მოვალენი არიან დაიცვან მცენარეთა დაცვის საშუალებების ტრანსპორტირების, შენახვისა და გამოყენების კანონმდებლობით დადგენილი წესები.

3. ველურ მცენარეთა დაცვისათვის ახალი პრეპარატების შექმნისას კანონმდებლობით დადგენილი წესით უნდა შემუშავდეს გარემოში მათი ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციისა და გარემოში ქიმიურ საშუალებათა გამოყენების ნორმები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარეულ ცხოველთა და მათი საბინადრო გარემოს გამრავლების არელების, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელი გზებისა და სარწყულებელი ადგილების დაცვას.

4. ველურ მცენარეთა დაცვის საშუალებების, ზრდის სტიმულატორების, მინერალური სასუქებისა და სოფლისა და სატყეო მეურნეობაში გამოსაყენებელი ყველა სახის სხვა პრეპარატების გამოყენების წესები, აგრეთვე აღნიშნული

პრეპარატების ნუსხის განსაზღვრასთან დაკავშირებული სამართლებრივი ურთიერთობები რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

მუხლი 17. გარეულ ცხოველთა ინტროდუქცია, რეინტროდუქცია და ჰიბრიდიზაცია

1. ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ გარეულ ცხოველთა საბინადრო გარემოში თვითნებური დაბრუნება (რეინტროდუქცია) და საქართველოს ცხოველთა სამყაროსათვის უცხო სახეობების ინტროდუქცია აკრძალულია, გარდა იმ სახეობებისა, რომლებიც გამოიყენება მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვის მიზნით საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. გარეულ ცხოველთა ჰიბრიდიზაცია დაიშვება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით სამეცნიერო-კვლევითი და სამეურნეო მიზნებისთვის შესაბამის სამეცნიერო ორგანიზაციათა დასკვნების საფუძველზე, სამინისტროსგან სპეციალურად ამისათვის უფლებამოსილი კომპეტენტური სამსახურის მიერ. გარეულ ცხოველთა ჰიბრიდიზაციის წესს შეიმუშავებს და ამტკიცებს სამინისტრო.

3. ჰიბრიდული ფორმების ბუნებაში გაშვება აკრძალულია, გარდა იმ სახეობებისა, რომლებიც გამოიყენება მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვის მიზნით.

მუხლი 18. ველურ მცენარეთა ინტროდუქცია და რეინტროდუქცია

1. აკრძალულია საქართველოს მცენარეთა სამყაროსთვის უცხო ინვაზიური სახეობების ინტროდუქცია და გაშენება ტყეში და დაცულ ტერიტორიებში, ასევე მათ მიმდებარე ტერიტორიებზე, საიდანაც არსებობს უცხო ინვაზიური სახეობების ტყეში ან დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელების საფრთხე.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების ნუსხის სახეობების რეინტროდუქცია ხორციელდება კონსერვაციის გეგმის შესაბამისად.

მუხლი 19. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი

1. ველური მცენარეებისა და გარეული ცხოველების, მათი საბინადრო გარემოს დაცვისა და სახეობებით მდგრადი სარგებლობის უზრუნველსაყოფად იქმნება ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ერთიანი სახელმწიფო სისტემა.

2. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის მიზანია ქვეყნის ბიომრავალფეროვნების (მათ შორის ცალკეული სახეობებისა და ჰაბიტატების) მდგომარეობის შეფასება, ცვლილებებისა და ტენდენციების, მათი გამომწვევი

მიზნების გამოვლენა და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრა შესაბამისი პოლიტიკისა და რეაგირების ღონისძიებების დაგეგმვისთვის.

3. მონიტორინგისათვის პრიორიტეტული სახეობები და ჰაბიტატებია მკაცრად დაცული და დაცული სახეობები და ჰაბიტატები.

4. სამინისტრო უფლებამოსილია კანონმდებლობით დადგენილი წესით სხვა სამთავრობო, არასამთავრობო, კვლევითი, საგანმანათლებლო ორგანიზაციებისაგან, აგრეთვე, კერძო პირებისაგან გამოითხოვოს ის ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის განსახორციელებლად.

5. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სახელმწიფო სისტემის სტრუქტურა და ფუნქციონირების წესი განისაზღვრება დებულებით „ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ერთიანი სახელმწიფო სისტემის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

მუხლი 20. სახეობათა დაცვის ღონისძიებათა დაგეგმვა

1. სახეობათა დაცვის ღონისძიებათა დაგეგმვა ხორციელდება ქვეყნის მდგრადი განვითარების სტრატეგიის, გარემოსდაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის, ბიომრავალფეროვნების დაცვის სტრატეგიისა და მოქმედებათა გეგმის, რეგიონალური, უწყებრივი და ადგილობრივი გარემოსდაცვის მოქმედებათა პროგრამებისა და საქმიანობის ობიექტთა გარემოსდაცვის სამენეჯმენტო გეგმების საფუძველზე.

2. ცხოველთა სამყაროს დაცვის ღონისძიებათა დაგეგმვისა და განხორციელების დროს უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს შემდეგ ძირითად მოთხოვნათა შესრულება:

ა) ბუნებრივ პირობებში გარეულ ცხოველთა სახეობრივი მრავალფეროვნების შენარჩუნება;

ბ) გარეულ ცხოველთა საბინადრო გარემოს, გამრავლების არელების, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელი გზებისა და წყლის სასმელი ადგილების დაცვა;

3. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობებისა ნუსხის სახეობების დაცვის, შენარჩუნების, აღდგენისა და მათი საბინადრო გარემოს გაუმჯობესების მიზნით მუშავდება ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმები, რომელთა სტრუქტურა და დამტკიცების წესი განისაზღვრება დებულებით „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობებისა და ჰაბიტატების ნუსხის

სახეობების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმის შემუშავებისა და დამტკიცების წესის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავენ სამინისტრო და ამტკიცებს მინისტრი.

4. კონკრეტული სახეობის ან სახეობათა ჯგუფის კონსერვაციის გეგმა მტკიცდება მინისტრის ბრძანებით საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების საფუძველზე.

მუხლი 21. საქართველოს წითელი ნუსხის და მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის არსი

1. საქართველოს წითელი ნუსხა აღწერს საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული, დროებით ან მუდმივად მობინადრე გარეული ცხოველებისა და ველური მცენარეების სახეობების საკონსერვაციო სტატუსს.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა აღწერს იმ სახეობებისა და ჰაბიტატების ჩამონათვალს, რომელიც საჭიროებენ დაცვის ზოგადი ან სპეციალური ღონისძიებების განხორციელებას.

მუხლი 22. საქართველოს წითელი ნუსხის სტრუქტურა და მისი შემუშავების წესი

1. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობებისთვის საკონსერვაციო სტატუსის განსაზღვრა ხდება საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანით.

2. საქართველოს წითელ ნუსხას შეიმუშავენ საქართველოს წითელი ნუსხის კომისია.

3. საქართველოს წითელი ნუსხა შედგება სახეობათა ძირითადი სისტემატიკური კატეგორიების შესაბამისად დაჯგუფებული ნაწილებისაგან.

4. საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი თითოეული სახეობის ან საჭიროების შემთხვევაში სხვა ტაქსონომიური ერთეულის იდენტიფიკაცია უნდა მოიცავდეს სახეობის ან სხვა ტაქსონომიური ერთეულის:

ა) მეცნიერულ სახელწოდებას ქართულ და ლათინურ ენებზე (სახელწოდების განმსაზღვრელის ჩათვლით);

ბ) მდგომარეობის აღმნიშვნელ კატეგორიებს.

5. წითელი ნუსხის სახეობების მდგომარეობის აღმნიშვნელი კატეგორიები და მათი განსაზღვრის კრიტერიუმები უნდა შეესაბამებოდეს ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) მიერ დამტკიცებული წითელი ნუსხის კატეგორიებსა და მათი განსაზღვრის კრიტერიუმებს.

6. საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიის მუშაობის წესი განისაზღვრება

დებულებით „საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს და ამტკიცებს მინისტრი.

7. სამინისტრო ელექტრონულ რესურსებზე განათავსებს ინფორმაციას წითელი ნუსხის სახეობების მდგომარეობის, ადგილსამყოფელის, საფრთხეების, დაცვისათვის, აღდგენისა და შენარჩუნებისათვის აუცილებელ ღონისძიებათა შესახებ. ვებ-გვერდზე მოცემული უნდა იყოს წითელი ნუსხის სახეობების ფერადი ფოტოები ან გრაფიკული გამოსახულებები და ამ სახეობათა გავრცელების სქემატური რუკები.

მუხლი 23. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის სტრუქტურა და მისი დამტკიცების წესი

1. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობებისთვის მკაცრად დაცული და დაცული სახეობის, ხოლო ჰაბიტატებისთვის - დაცული ჰაბიტატის სტატუსის მინიჭება ხდება „საქართველოს მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა“-ში შეტანით.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხას შეიმუშავებს კომისია, რომელიც იქნება მინისტრის ბრძანებით. კომისია ნუსხის შემუშავებისას ითვალისწინებს საქართველოს წითელ ნუსხას, საერთაშორისო და ევროკავშირის სამართლებრივი აქტებით დადგენილ ნუსხებს.

3. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხას სამინისტრო დასამტკიცებლად წარუდგენს საქართველოს მთავრობას, რომელიც გამოსცემს დადგენილებას „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის“ დამტკიცების შესახებ.

4. „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის“ დამტკიცების შესახებ“ დადგენილება მოიცავს მკაცრად დაცული სახეობების, დაცული სახეობების, დაცული ჰაბიტატების ნუსხებს (ცალკეული დანართების სახით), რომელთა შედგენის დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს ქვემოთ მითითებულ საერთაშორისო ხელშეკრულებებით მკაცრად დაცული და დაცული სახეობები და დაცული ჰაბიტატები, რომლებიც გავრცელებულია საქართველოში, სახეობები, რომლებიც გლობალური/ეროვნული წითელი ნუსხის მიხედვით არის კრიტიკულად გადაშენების პირას მყოფი, გადაშენების პირას მყოფი ან მოწყვლადი, ასევე ამ სახეობების საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული პოპულაციებისა, ასევე ჰაბიტატების მდგომარეობა:

ა) ბერნის 1979 წლის 19 სექტემბრის „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის კონვენციით“ (შემდგომში ბერნის კონვენცია)

მკაცრად დაცული და დაცული სახეობები და ჰაბიტატები ბერნის კონვენციის რატიფიცირების დროს საქართველოს დათქმების გათვალისწინებით;

ბ) ევროკავშირის დირექტივებით მკაცრად დაცული და დაცული სახეობები და ჰაბიტატები;

გ) „ველური ცხოველების მიგრირებადი სახეობების დაცვის შესახებ“ კონვენციით და ამ კონვენციის ფარგლებში მიღებული ხელშეკრულებებით მკაცრად დაცული და დაცული სახეობები;

დ) CITES-ის დანართებში მითითებული სახეობები, რომლებიც გავრცელებულია საქართველოში.

5. დაცული ჰაბიტატების ნუსხაში შესაძლებელია ასევე შეტანილი იქნეს ჰაბიტატები, რომელთა დაცვა მნიშვნელოვანია ეროვნულ დონეზე და რომლებიც არ არის შეტანილი ბერნის კონვენციის საფრთხის წინაშე მყოფი ბუნებრივი ჰაბიტატების ჩამონათვალში ან კონსერვაციისათვის სპეციალური ადგილების ჩამონათვალში (ევროკავშირის საბჭოს დირექტივა 92/43/EEC).

მუხლი 24. კომისიების შექმნის წესი

1. ამ კანონის 34-ე და 35-ე მუხლებით დადგენილი უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით სამინისტრო ქმნის საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიას და საქართველოს მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების კომისიას.

2. კომისიებში შეიძლება შეყვანილ იქნას მხოლოდ შესაბამისი სპეციალიზაციის მქონე ექსპერტი. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის კომისიის შემადგენლობაში საჯარო მოხელის სტატუსის მქონე ექსპერტთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს კომისიის წევრთა რაოდენობის 1/3-ს.

3. დასაბუთებული წინადადება საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა ამა თუ იმ სახეობის ან ჰაბიტატის მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანის ან ნუსხიდან ამოღების თაობაზე შეიძლება ასევე წარადგინოს ფიზიკურმა პირმა ან იურიდიულმა პირმა მიუხედავად მისი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი მოწყობის ფორმისა. ამგვარი წინადადება უშუალოდ წარედგინება შესაბამის კომისიას. კომისია გადაწყვეტილებას „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში“ სახეობის ან ჰაბიტატის დამატების ან ნუსხიდან ამოღების შესახებ იღებს იმავე წესების დაცვით, რაც დადგენილია ამა თუ იმ სახეობის ან ჰაბიტატის აღნიშნულ ნუსხაში შეტანაზე.

4. კომისიების უფლებამოსილება, შემადგენლობა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება შესაბამისი დებულებებით, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს მინისტრი.

მუხლი 25. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით საერთო სარგებლობა

1. საერთო სარგებლობა გულისხმობს ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტების გამოყენებას მოქალაქეთა პირადი მოხმარების მიზნით, გარემოდან ამოღების გარეშე ან გარემოდან ამოღებით ისეთი მინიმალური მოცულობით, რაც აუცილებელია პირადი სოციალური მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

2. თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით საერთო სარგებლობა უფასოა და არ საჭიროებს ნებართვას/ლიცენზიას.

3. საერთო სარგებლობის ფარგლებში გათვალისწინებული უნდა იქნეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი შეზღუდვები.

მუხლი 26. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის მცენარეების სახეობათა პლანტაციური მეურნეობა და გარეული ცხოველების ტყვეობაში გამრავლება

1. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი მცენარეების მერქნული და სხვა არამერქნული მცენარეული რესურსების მოპოვების მიზნით დასაშვებია მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობათა პლანტაციური მეურნეობის მოწყობა.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების პლანტაციური მეურნეობის რეგისტრაცია ხდება სამინისტროში დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე. განცხადებას თან უნდა ერთვოდეს ინფორმაცია ფართობის მდებარეობის, მისი საზღვრებისა, მოსაშენებელ სახეობათა და მათი რაოდენობის შესახებ.

3. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი ცხოველი მიიჩნევა ტყვეობაში გამრავლებულად, თუ ის არის ამ კანონის შესაბამისად მიღებული სანაშენე თაობის შთამომავალი.

მუხლი 27. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში

შეტანილ ველურ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და გარეულ ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების მეურნეობების რეესტრი

1. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილ ველურ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და გარეულ ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების მეურნეობების რეესტრი (შემდგომში რეესტრი) იწარმოება სამინისტროს მიერ.

2. რეესტრში მეურნეობების შეტანის საფუძველია პირის წერილობითი განცხადება. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს: მოსაშენებელი სახეობის ქართული და ლათინური დასახელება, სანაშენე თაობის რაოდენობა, მეურნეობის ადგილმდებარეობა და წარმადობა. განცხადებას უნდა ერთვოდეს კერძო სამართლის იურიდიული პირისა და ინდივიდუალური მეწარმის მეწარმეთა და არასამეწარმეო იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერები, ხოლო ფიზიკური პირის შემთხვევაში – მისი იდენტიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტი. საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა განცხადებას უნდა დაურთოს სადამფუძნებლო დოკუმენტები.

3. ამ მუხლით გათვალისწინებული რეესტრი იწარმოება „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების მეურნეობების რეესტრის წარმოების და მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი ცხოველების მარკირების წესის შესახებ“ დებულებით დადგენილი წესების დაცვით.

მუხლი 28. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი სახეობების დაცვაზე სახელმწიფო კონტროლი და ზედამხედველობა

მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი სახეობების და ჰაბიტატების დაცვაზე სახელმწიფო კონტროლსა და ზედამხედველობას თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ახორციელებს სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი და საქართველოს ტყის ტერიტორიაზე - სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო, ხოლო დაცულ ტერიტორიებზე, აგრეთვე, „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად უფლებამოსილი ორგანო.

მუხლი 29. თმენის ვალდებულება

1. ამ კანონის საფუძველზე განსახორციელებული სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის ღონისძიების დადგენის მიზნით გამოცემული მინისტრის

ადმინისტრაციულ- სამართლებრივი აქტით შესაძლებელია განისაზღვროს მიწის ნაკვეთის მესაკუთრის ან მფლობელის ვალდებულება, ითმინოს ასეთი ღონისძიებით გამოწვეული შეზღუდვები იმ ვადით და მოცულობით, რაც აუცილებელია დაცვის ღონისძიებების მიზნებიდან გამომდინარე.

2. თუ კი სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის მიზნით ღონისძიების განხორციელება ამცირებს მიწის ნაკვეთის ღირებულებას ან მისაღები სარგებლის მოცულობას, მიწის ნაკვეთის მესაკუთრე უფლებამოსილია მოითხოვოს დანაკარგის ფინანსური კომპენსირება. კომპენსაციის მოცულობა განისაზღვრება საჯარო და კერძო ინტერესების გათვალისწინებით.

თავი III

ზურმუხტის ქსელი

მუხლი 30. სტატუსის მინიჭება

1. სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის მიზნით იქმნება განსაკუთრებული კონსერვაციული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიების ეკოლოგიური ქსელი (ზურმუხტის ქსელი), რომელიც წარმოადგენს ბერნის კონვენციის მოთხოვნების დაცვით შექმნილი ზურმუხტის ქსელის ნაწილს.

2. ზურმუხტის ქსელი შედგება ზურმუხტის ტერიტორიებისაგან, რომლებიც უზრუნველყოფენ ბერნის კონვენციის მე-4 და მე-6 რეზოლუციებში შეტანილი სახეობებისა და ჰაბიტატების გრძელვადიანი სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსის შენარჩუნებას. ზურმუხტის ტერიტორია ასევე მოიცავს ფრინველთათვის სპეციალურად დაცულ უბნებს.

3. ბერნის კონვენციის ბიოგეოგრაფიული სემინარის რეკომენდაციის გათვალისწინებით, ზურმუხტის ქსელში ჩართული უნდა იქნეს საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ბერნის კონვენციის მე-4 რეზოლუციაში შეტანილი ჰაბიტატებისა და მე-6 რეზოლუციაში შეტანილი სახეობების არელების მთლიანი ფართობი ან მისი გარკვეული ნაწილი, ისე რომ უზრუნველყოფილი იქნეს ამ ჰაბიტატისა და მისთვის დამახასიათებელი სახეობების კონსერვაციის გრძელვადიანი სახარბიელო სტატუსის შენარჩუნება.

4. კანონის ამ თავის მიზნებისათვის სახეობის კონსერვაციული სტატუსი გულისხმობს სახეობებსა და მათ ბუნებრივ ჰაბიტატზე ზემოქმედებების ერთობლიობას, რომლებმაც შესაძლოა ზეგავლენა იქონიოს გრძელვადიან პერიოდში მათ გავრცელებაზე, პოპულაციის სტრუქტურასა და ფუნქციებზე, ასევე ამ ჰაბიტატებისთვის დამახასიათებელი სახეობების გრძელვადიან გადარჩენაზე. კონსერვაციული სტატუსი ითვლება სახარბიელოდ თუ:

ა) სახეობის პოპულაციის დინამიკა გვიჩვენებს, რომ გრძელვადიან პერიოდში აღნიშნული სახეობა თავისი ბუნებრივი ჰაბიტატის სიცოცხლისუნარიან კომპონენტად რჩება;

ბ) სახეობის ბუნებრივი გავრცელების არეალი არ მცირდება და სავარაუდოდ არც შემცირდება პროგნოზირებად მომავალში და

გ) ამჟამად არსებობს და სავარაუდოდ მომავალშიც იარსებებს საკმარისად დიდი ჰაბიტატი, რომელსაც გრძელვადიან პერიოდში მისი პოპულაციების შენარჩუნება შეუძლია.

5. ტერიტორია, რომელსაც ენიჭება ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსი, შესაძლებელია, ამასთანავე, წარმოადგენდეს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაარსებულ (შექმნილ) დაცული ტერიტორიას და/ან საერთაშორისო ქსელში ჩართულ დაცულ ტერიტორიას.

მუხლი 31. ზურმუხტის ტერიტორიის შერჩევის კრიტერიუმები

ზურმუხტის ტერიტორიები შეირჩევა შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

ა. ტერიტორიას აქვს სასიცოცხლო მნიშვნელობა გადაშენების პირას მყოფი სახეობებისათვის, ბერნის კონვენციის მე-6 რეზოლუციაში მითითებული სახეობებისათვის ან წარმოადგენენ ბერნის კონვენციის მე-4 რეზოლუციაში შეტანილ ჰაბიტატებს.

ბ. ტერიტორია ხასიათდება სახეობების დიდი მრავალფეროვნებით და ხელს უწყობს სახეობების მნიშვნელოვანი რაოდენობის შენარჩუნებას ან ერთი ან რამდენიმე სახეობის მნიშვნელოვანი პოპულაციის შენარჩუნებას;

გ. ტერიტორია მოიცავს გაქრობის საფრთხის წინაშე მყოფი ჰაბიტატის ტიპის მნიშვნელოვან ან წარმომადგენლობით ნიმუშს;

დ. ტერიტორია მოიცავს კონკრეტული ჰაბიტატის განსაკუთრებულ ნიმუშს ან სხვადასხვა ჰაბიტატების ტიპების მოზაიკას;

ე. ტერიტორია წარმოადგენს მნიშვნელოვან ადგილს ერთი ან რამდენიმე მიგრირებადი სახეობისათვის;

ვ. ტერიტორიას სხვა (გარდა ზემოთ ჩამოთვლილისა) მახასიათებლების გათვალისწინებით შეაქვს მნიშვნელოვანი წვლილი სახეობებისა და ჰაბიტატების სახარბიელო საკონსერვაციო სტატუსის შენარჩუნებაში.

მუხლი 32. ზურმუხტის ტერიტორიების გამოვლენა და შერჩევა

1. პოტენციური ზურმუხტის ტერიტორიების გამოვლენას, შერჩევას და ბერნის კონვენციის სამდივნოსთვის მათი შეფასებისა და სტატუსის მინიჭებისათვის (საბოლოო დამტკიცებისთვის) წარდგენას უზრუნველყოფს (ახდენს) სამინისტრო.

2. სამინისტროს მიერ ბერნის კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული წინადადება (ბერნის კონვენციის სამდივნოს მიერ დამტკიცებული ზურმუხტის ტერიტორიის სტანდარტულ მონაცემთა ფორმა) შერჩეული ტერიტორიების ზურმუხტის ქსელში ჩართვის თაობაზე ეგზავნება ბერნის კონვენციის სამდივნოს.

3. საქართველოს მიერ წარდგენილი ტერიტორიების ზურმუხტის ქსელში ჩართვის შესახებ ბერნის კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის მიერ გადაწყვეტილების მიღების საფუძველზე საქართველოს მთავრობა იღებს დადგენილებას ზურმუხტის ქსელში ჩართული ტერიტორიების ეროვნულ დონეზე შესაბამისი დაცვის, მართვის და მონიტორინგის უზრუნველყოფისათვის.

4. ტერიტორიისთვის ამ თავით დადგენილი ტერიტორიის სტატუსის მოხსნა/მოდინიცირება ხდება იმავე პროცედურების დაცვით, რაც გათვალისწინებულია სტატუსის მოპოვებისათვის. სამინისტროს მიერ მომზადებული შუამდგომლობა უნდა აკმაყოფილებდეს ბერნის კონვენციის მიერ დადგენილ სტანდარტულ მოთხოვნებს, რომელშიც უნდა აისახოს დასაბუთება, თუ რატომ აღარ სჭირდება სახეობას/ჰაბიტატს დაცვა. ტერიტორიისთვის სტატუსი გაუქმება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დასაბუთებულია, რომ სხვა ტერიტორიების დაცვით მიიღწევა შესაბამისი სახეობების/ჰაბიტატების სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსი.

მუხლი 33. საკუთრების უფლება

1. ზურმუხტის ტერიტორია შეიძლება იყოს სახელმწიფო, მუნიციპალიტეტის ან კერძო საკუთრებაში.

2. თუ კი ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსის მინიჭებით თანასწორობის პრინციპის საწინააღმდეგოდ არსებითი ზიანი ადგება მხოლოდ რომელიმე კერძო პირს ან პირთა ჯგუფს, სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ვალდებულია აანაზღაუროს მიყენებული ზიანი. ზიანის ანაზღაურების მოცულობა განისაზღვრება საჯარო და კერძო პირის ინტერესების შეფასების საფუძველზე.

3. თუ კი ტერიტორიისთვის ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსის მინიჭება შეუძლებელს ხდის მის გამოყენებას ფუნქციური დანიშნულებით, მესაკუთრე უფლებამოსილია, საკუთრების უფლების შეზღუდვის ხასიათის გათვალისწინებით, სახელმწიფოსგან მოითხოვოს მიწის ნაკვეთის ჩანაცვლება/გამოსყიდვა

სამართლიანი ანაზღაურების პირობის დაცვით, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 34. ზურმუხტის ტერიტორიის მართვა

1. ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის კოორდინაციას და კონტროლს ახორციელებს სამინისტრო.

2. ზურმუხტის ტერიტორიის მართვა ხორციელდება მართვის გეგმის საფუძველზე. მართვის გეგმა უნდა დამტკიცდეს ტერიტორიის დამტკიცებიდან არა უგვიანეს 6 წლისა.

3. მართვის გეგმით უნდა განისაზღვროს სპეციალური ღონისძიებები იმ სახეობებისა და ჰაბიტატებისათვის, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორიას მიენიჭა ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსი, აგრეთვე მონიტორინგის პროგრამა და ბიუჯეტი მათი განხორციელებისათვის. ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის გეგმის სტრუქტურა, შინაარსი და დამტკიცების წესი განისაზღვრება დებულებით „ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსის და დამტკიცების პროცედურის შესახებ“, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

4. იმ შემთხვევაში თუ ზურმუხტის ტერიტორია იმავდროულად წარმოადგენს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად შექმნილ დაცულ ტერიტორიას ან საქართველოს კანონის „საქართველოს ტყის კოდექსის“ შესაბამისად წარმოადგენს საქართველოს ტყეს, იგი იმართება ამ ტერიტორიის მართვის გეგმით, რომელშიც დამატებით განისაზღვრება ზურმუხტის ტერიტორიის საკონსერვაციო მიზნები და მათ მისაღწევად განსაზღვრული ღონისძიებები ან შეზღუდვები.

5. იმ შემთხვევაში, როდესაც ტერიტორია არ არის ამ მუხლის მე-4 პუნქტში გათვალისწინებული კატეგორიის ტერიტორია, მისი მართვა ხორციელდება ამ ტერიტორიის მართვაზე პასუხისმგებელი სუბიექტის მიერ ტერიტორიის მართვის გეგმის საფუძველზე, რომელსაც სამინისტროს შუამდგომლობით ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა. კერძო მესაკუთრის შემთხვევაში მართვის გეგმას შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

6. სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ მართვის გეგმით განსაზღვრული სპეციალური ღონისძიებების განხორციელებისათვის გაწეული ფინანსური ხარჯების დაფინანსების წყაროა შესაბამისი ბიუჯეტი.

7. კერძო მესაკუთრის მიერ მართვის გეგმით განსაზღვრული სპეციალური ღონისძიებების განხორციელებისათვის გაწეული ფინანსური ხარჯები

ანაზღაურდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

მუხლი 35. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასება

1. ზურმუხტის ქსელის მთლიანობის შენარჩუნების მიზანი გათვალისწინებული უნდა იქნას ცენტრალურ, რეგიონულ და მუნიციპალურ დონეზე დაგეგმვის პროცესში.

2. საქმიანობა უნდა ითვალისწინებდეს ღონისძიებებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს ტერიტორიების ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესებას და იმ მახასიათებლების შენარჩუნებას, რომლებიც მნიშვნელოვანია იმ სახეობებისათვის, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორიას მიენიჭა ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსი.

3. ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც უშუალოდ არ უკავშირდება ზურმუხტის ტერიტორიის მართვას, ან მისთვის პირდაპირ საჭიროებას არ წარმოადგენს, მაგრამ შესაძლოა ინდივიდუალურად ან სხვა გეგმებთან ან პროექტებთან კომბინაციაში მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოახდინოს მასზე, ექვემდებარება შესაბამის შეფასებას.

4. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასების ჩატარების მიზანია დადგინდეს საქმიანობის განხორციელება ახდენს თუ არა და რა ზეგავლენას ახდენს ზურმუხტის ქსელში ჩართულ ტერიტორიის ფარგლებში არსებულ ჰაბიტატ)ზე და/ან სახეობაზე, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორია ჩართული იქნა ზურმუხტის ქსელში.

5. იმ შემთხვევაში თუ საქმიანობა მიეკუთვნება გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის პირველი დანართის საქმიანობას, საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ საფუძველზე ჩატარებული სკოპინგის ფარგლებში უნდა დადგინდეს საქმიანობის ზურმუხტის ტერიტორიაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების შესაძლებლობა. თუ კი სამინისტროს მიერ გაცემული სკოპინგის დასკვნა ითხოვს საქმიანობის ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასებას, ამ შეფასების შედეგები აისახება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ანგარიშში.

6. იმ შემთხვევაში თუ საქმიანობა მიეკუთვნება „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მეორე დანართის საქმიანობას, თუ საქმიანობის სკრინინგის ფარგლებში არ გამოირიცხა საქმიანობის ზურმუხტის ტერიტორიაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების შესაძლებლობა, საქმიანობა აუცილებლად უნდა დაექვემდებაროს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას. საქმიანობის ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასების შედეგები აისახება გზშ-ს ანგარიშში.

7. ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება ზურმუხტის ტერიტორიის

ფარგლებში და არ მიეკუთვნება „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ პირველ და მეორე დანართებში მითითებულ საქმიანობებს და უშუალოდ არ უკავშირდება ზურმუხტის ტერიტორიის მართვას, ან მისთვის პირდაპირ საჭიროებას არ წარმოადგენს, ექვემდებარება საქმიანობის ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასებას.

8. სასარგებლო წიაღისეულით სარგებლობის ან ელექტროენერჯის სფეროში საქმიანობა, რომელიც არ ხორციელდება ზურმუხტის ტერიტორიაზე, მაგრამ არ გამოირიცხება მისი ზემოქმედება ზურმუხტის ტერიტორიაზე, ექვემდებარება საქმიანობის ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასებას.

9. ამ მუხლის მე-7 და მე-8 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ლიცენზიის ან ნებართვის გამცემი ორგანო აჩერებს ადმინისტრაციულ წარმოებას და განმცხადებელს უდგენს ვალდებულებას წარმოადგინოს ზურმუხტის ტერიტორიის შეფასების ანგარიში. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზეგავლენის შეფასებაზე გადაწყვეტილებას იღებს სამინისტრო განმცხადებლის მიერ წარმოდგენილი შეფასების მასალების საფუძველზე.

10. სამინისტრო შეითანხმებს საქმიანობას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დადგინდა, რომ საქმიანობის განხორციელება არ მოახდენს უარყოფით ზეგავლენას ზურმუხტის ქსელში ჩართულ ტერიტორიის ფარგლებში არსებულ ჰაბიტატ(ებ)ზე და/ან სახეობა(ებ)ზე, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორია ჩართული იქნა ზურმუხტის ქსელში.

11. იმ შემთხვევაში, თუ ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასება გამოავლენს, რომ საქმიანობას ექნება მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა ზურმუხტის ტერიტორიაზე, სამინისტრო ბერნის კონვენციის შესაბამის ორგანოებთან კონსულტაციების გათვალისწინებით იღებს დადებით გადაწყვეტილებას იმ შემთხვევაში, როდესაც გეგმის ან პროექტის მიმართ არსებობს მაღალი საჯარო ინტერესი და არ არსებობს ალტერნატიული გადაწყვეტილება ან ის შეუსაბამოდ მაღალ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. ასეთ შემთხვევაში სამინისტრო, ბერნის კონვენციის შესაბამის ორგანოების კონსულტაციების გათვალისწინებით, ადგენს საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელების ვალდებულებას, რამაც უნდა უზრუნველყოს ზურმუხტის ქსელის მთლიანობის შენარჩუნება.

12. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ისეთი ზემოქმედება, რომელიც გამოწვეულია ბუნებრივი მოვლენებით ან საქმიანობის განხორციელებით და ზეგავლენას ახდენს მის ეკოლოგიურ მახასიათებლებზე, უნდა ეცნობოს შესაბამისი კონვენციის სამდივნოს.

მუხლი 36. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის რეკვიზიტები

1. ზურმუხტის ტერიტორიაზე საქმიანობის ზემოქმედების შესაბამისი შეფასება უნდა) განახორციელოს ისეთმა სპეციალისტმა, რომელსაც აქვს შესაბამისი შეფასების განხორციელებისთვის საჭირო კვალიფიკაცია და სამეცნიერო, ტექნიკური და მეთოდური შესაძლებლობები. შესაბამისი შეფასების განხორციელების და ანგარიშის მომზადების ხარჯებს ანაზღაურებს საქმიანობის განმახორციელებელი ან დამფუძემსებელი ადმინისტრაციული ორგანო.

2. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასების (ზზშ) ანგარიში უნდა შეესაბამებოდეს ზზშ-ს სახელმძღვანელო სტანდარტებს და მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) საქმიანობის აღწერას;

ბ) პოტენციურად ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ზურმუხტის ტერიტორიის აღწერას.

გ) საქმიანობის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებას იმ სახეობებსა და ჰაბიტატებზე, რომელთა დასაცავად შეიქმნა ზურმუხტის ტერიტორია.

დ) დასკვნას, საქმიანობა ინდივიდუალურად ან სხვა საქმიანობასა კავშირში მოახდენს თუ არა მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას ზურმუხტის ტერიტორიაზე.

3. ისეთი საქმიანობის, რომელიც აუცილებლად უნდა განხორციელდეს ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზეგავლენის მიუხედავად, შესაბამისი შეფასების ანგარიში, დამატებით უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) საზოგადოების ინტერესების იდენტიფიცირება, აღწერა და შეფასება;

ბ) საქმიანობის განხორციელების ალტერნატიული საშუალებების აღწერა;

გ) გონივრული ალტერნატივის შესახებ დასკვნა, რომელიც არ მოახდენს ან ნაკლებ უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს ზურმუხტის ტერიტორიაზე;

დ) სანაცვლო საკომპენსაციო ღონისძიებების განსაზღვრა, რითაც გარანტირებული იქნება ამ თავით დაცული ტერიტორიების ზოგადი მთლიანობა.

მუხლი 37. მონიტორინგი და ანგარიშგება

1. სავალდებულოა იმ სახეობებისა და ჰაბიტატების მონიტორინგი, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორიას მიენიჭა ზურმუხტის ქსელში ჩართული ტერიტორიის სტატუსი.

2. მონიტორინგს ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის გეგმის საფუძველზე ახორციელებს ზურმუხტის ტერიტორიის მართვაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი და შედეგებს წარუდგენს სამინისტროს. მონიტორინგი ხორციელდება „ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ერთიანი სახელმწიფო სისტემის შესახებ“ დებულების შესაბამისად.

3. მონიტორინგის შედეგები, ანგარიშების სახით ქვეყნდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

თავი IV

ბიოსფერული რეგიონის დაარსება და მართვა

მუხლი 38. ამ თავის მოწესრიგების სფერო

ამ კანონის ეს თავი აწესრიგებს საქართველოს ტერიტორიაზე დაცული ტერიტორიების საერთაშორისო ქსელში ჩართული კატეგორიის – ბიოსფერული რეგიონის დაარსების და მართვის საკითხებს.

მუხლი 39. ბიოსფერული რეგიონის არსი და შექმნის მიზნები

1. ბიოსფერული რეგიონი წარმოადგენს სახმელეთო ან/და სანაპირო/საზღვაო ეკოსისტემების ტერიტორიას, რომელიც შექმნილია ამ კანონის საფუძველზე და ჩართულია იუნესკოს პროგრამის „ადამიანი და ბიოსფერო“ ფარგლებში შექმნილი ბიოსფერული რეზერვატების მსოფლიო ქსელში და რომლის დანიშნულებაც ადამიანსა და ბიოსფეროს შორის ეკოლოგიურად, ეკონომიკურად და სოციალურად დაბალანსებული ურთიერთობის ხელშეწყობა და დემონსტრირება.

2. ბიოსფერული რეგიონის შექმნის მიზანია:

ა) ლანდშაფტებისა და ეკოსისტემების, სახეობებისა და გენეტიკური მრავალფეროვნების დაცვა, როგორც ბუნებრივი, ასევე კულტურული ლანდშაფტების ტრადიციული მიწათმოქმედების მეთოდებით შენარჩუნება;

ბ) ბიოსფერული რეგიონის სოციალურ-კულტურული, ეკოლოგიური და ეკონომიკური თვალსაზრისით მდგრადი განვითარება, ამ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის ჩართულობით;

გ) ბიოსფერული რეგიონის, როგორც ეკოსისტემების კვლევისათვის ხელსაყრელი ადგილის კვლევის და განათლების მხარდაჭერა, რამაც ხელი უნდა შეუწყოს ადგილობრივ ინტერესებზე მორგებული ისეთი მიდგომების შემუშავებას, სადაც ბუნების და ადამიანების მოთხოვნები თანაბრად იქნება დაცული.

დ) ბიოლოგიური მრავალფეროვნების და ბუნებრივი რესურსების დაცვის, სახეობათა მრავალფეროვნების და ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მენეჯმენტის სტრატეგიის, ტექნოლოგიების და ინოვაციების კვლევის და გამოცდის საფუძველზე მიღებული ცოდნის და გამოცდილების ხელმისაწვდომობა.

მუხლი 40. ბიოსფერული რეგიონის შერჩევის კრიტერიუმები

ტერიტორიის ბიოსფერული რეგიონის სტატუსის მისანიჭებლად შერჩევის პროცესში გათვალისწინებული უნდა იქნას შემდეგი კრიტერიუმები:

ა. ტერიტორია უნდა მოიცავდეს განსხვავებულ ეკოლოგიურ სისტემებს, რომლებიც წარმოადგენენ ძირითად ბიოგეოგრაფიულ რეგიონებს, ადამიანის მიერ მოდიფიცირებული ეკოსისტემების ჩათვლით;

ბ. ის უნდა იყოს მნიშვნელოვანი ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის თვალსაზრისით;

გ. ის უნდა იძლეოდეს რეგიონალურ დონეზე მდგრადი განვითარების მიმართ არსებული მიდგომების შესწავლისა და დემონსტრირების საშუალებას;

დ. ტერიტორია უნდა იყოს ისეთი მოცულობის, რაც შესაძლებელს გახდის ბიოსფერული რეგიონის შექმნის მიზნების მიღწევას.

მუხლი 41. ბიოსფერული რეგიონის დამტკიცების პროცედურა

1. სამინისტრო ამ კანონის მე-40-ე მუხლით დადგენილი ბიოსფერული რეგიონის სტატუსის მინიჭების კრიტერიუმების საფუძველზე ახდენს პოტენციური ტერიტორიების იდენტიფიცირებას, კანდიდატი ტერიტორიის შერჩევას და მის ნომინირებას ბიოსფერული რეზერვატების მსოფლიო ქსელში ჩართვის მიზნით.

2. სამინისტრო ამზადებს ბიოსფერული რეგიონის ნომინაციის დოკუმენტს, რომელსაც „ადამიანისა და ბიოსფეროს ეროვნული კომიტეტის“ საშუალებით წარუდგენს „ადამიანისა და ბიოსფეროს“ პროგრამის საერთაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს.

3. შერჩეული ტერიტორიის იუნესკოს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ პროგრამის საერთაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს მიერ აღიარება არის საქართველოს მთავრობის მიერ ამ ტერიტორიისთვის ბიოსფერული რეგიონის სტატუსის მინიჭების საფუძველი.

4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული საფუძვლის არსებობისას, საქართველოს მთავრობა იღებს დადგენილებას კონკრეტული ტერიტორიისათვის ბიოსფერული რეზერვატის სტატუსის მინიჭების, მისი მართვის, დაცვის და მონიტორინგის ღონისძიებების უზრუნველყოფის შესახებ.

მუხლი 42. ბიოსფერული რეგიონის ზონირება

1. ბიოსფერული რეგიონის ფუნქციების შესრულება უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს მიწათსარგებლობის შესაბამისი დაგეგმვითა და ზონირებით, რომელიც მოიცავს:

ა. ბირთვის სტატუსის მქონე ზონას, რომელიც ემსახურება ბიოსფერული რეზერვატის გრძელვადიანი გარემოსდაცვითი მიზნების განსახორციელებლად მნიშვნელოვანი ბუნებრივი პროცესების შეუფერხებელ მსვლელობას და აქვს საკმარისი მოცულობა ამ მიზნების მისაღწევად;

ბ. მკაცრად განსაზღვრულ ბუფერულ ზონას, რომელიც მდებარეობს ბირთვის ზონის ირგვლივ ან მიმდებარედ, სადაც განხორციელებული ნებისმიერი საქმიანობა უნდა შეესაბამებოდეს გარემოსდაცვით (საკონსერვაციო) მიზნებს და ხელს უნდა უწყობდეს ბირთვის სტატუსის მქონე ზონის ფუნქციების შესრულებას.

გ. გარდამავალ ტერიტორიას, რომელიც არის ადამიანების საცხოვრებელი და საქმიანი ზონა, სადაც ცხოვრების და მიწათმოქმედების ტრადიციული წესების შენარჩუნებით და ინოვაციური მეთოდების დანერგვით ხდება ბუნებრივი რესურსების მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობა და განვითარება.

2. ბიოსფერული რეგიონის ფუნქციების დადგენისა და განხორციელებისას უზრუნველყოფილი უნდა იქნას საზოგადოების ფართო ჩართულობა, მათ შორის,

საჯარო უწყებების, ადგილობრივი თვითმმართველობის და ინტერესთა ჯგუფების და ცალკეული კერძო პირების.

3. ბიოსფერული რეგიონის ზონებში დაშვებული და აკრძალული საქმიანობები განისაზღვრება ტერიტორიის მართვის დოკუმენტით.

4. ბიოსფერული რეზერვატის ფარგლებში შესაძლებელია ერთი ან რამდენიმე დაცული ტერიტორიის კატეგორიის ჩართვა (სახელმწიფო ნაკრძალი, ეროვნული პარკი, ბუნების ძეგლი, აღკვეთილი, დაცული ლანდშაფტი, მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორია). ასეთი ტერიტორიები იმართება მის მართვაზე უფლებამოსილი პირის (ორგანოს) მიერ.

მუხლი 43. ბიოსფერული რეგიონის ტერიტორიის საკუთრების უფლება

1. ბიოსფერული რეგიონის ფარგლებში მიწისა და ბუნებრივი რესურსების ფლობის, განკარგვისა და სარგებლობის დაშვებული ფორმები განისაზღვრება ფუნქციური ზონების მიხედვით.

2. ბიოსფერული რეგიონის ბირთვის ზონაში მიწა და ბუნებრივი რესურსები მხოლოდ სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საკუთრებაა. დაუშვებელია ამ ტერიტორიებისა და მათზე არსებული ბუნებრივი რესურსების ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის საკუთრებაში გადაცემა;

3. ბიოსფერული რეგიონის ბუფერულ და გარდამავალ ზონაში არსებული მიწასა და ბუნებრივ რესურსებზე დაიშვება საკუთრების ყველა ფორმა მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნების დაცვით.

მუხლი 44. ბიოსფერული რეგიონის მართვა

1. ბიოსფერული რეგიონი არის სოციალურ-ეკოლოგიური სისტემის ინტეგრირებული მართვის ინსტრუმენტი. მისი მართვისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს რეგიონში არსებული აბიოტური ფაქტორები, ბიომრავალფეროვნება, ადგილობრივი თემების თავისებურებები, არსებული საქმიანობები. ბიოსფერული რეგიონის მართვა მიმართული უნდა იყოს მის სამ ზონაში განსახორციელებელი საქმიანობების ჰარმონიზაციაზე.

2. ბიოსფერული რეგიონის მართვა ხორციელდება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის მიერ, რომელსაც აფუძნებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროები და შესაბამისი მუნიციპალიტეტი.

3. ბიოსფერული რეგიონის დამფუძნებლები ქმნიან დირექტორთა საბჭოს, რომლის უფლებამოსილებებს განეკუთვნება:

ა. ბიოსფერული რეგიონის ორგანიზაციული, ინსტიტუციური და საკადრო ადმინისტრირება; დირექტორის და თანამშრომლების დანიშნა და გათავისუფლება;

ბ. ხანგრძლივ და მოკლევადიანი სტრატეგიებისა და მართვის გეგმების დამტკიცება;

გ. ყოველწლიური გეგმებისა და ბიუჯეტების დამტკიცება; ბიოსფერული რეგიონის ტერიტორიაზე ეკონომიკური განვითარების გეგმების, პროგრამებისა და პროექტების განხილვებში მონაწილეობის მიღება, მდგრადი განვითარების ხელშემწყობი ღონისძიებების პოპულარიზაცია და მხარდაჭერა;

დ. გეგმებისა და სტრატეგიების განხორციელების მონიტორინგი;

ე. ფინანსური და ადმინისტრაციული წესების დამტკიცება;

ვ. ბიოსფერული რეგიონის საკითხებთან დაკავშირებულ საერთაშორისო თანამშრომლობაში მონაწილეობა, მათ შორის UNESCO და MAB-თან წარსადგენი ოფიციალური ანგარიშების დამტკიცება და UNESCO-ს ეროვნულ კომისიასთან და MAB-ის ეროვნულ კომიტეტთან კომუნიკაცია;

ზ. ბიოსფერული რეგიონის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული გეგმების და ღონისძიებების კოორდინაცია საჯარო უწყებებთან, მუნიციპალურ მმართველობასთან, დაინტერესებულ მხარეებთან, საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინსტიტუტებთან, ბიზნესთან და ფართო საზოგადოებასთან.

4. დირექტორთა საბჭო ნიშნავს აღმასრულებელ დირექტორს, რომელიც ხელმძღვანელობს ბიოსფერული რეგიონის ადმინისტრაციას.

5. აღმასრულებელი დირექტორის უფლებამოსილებები განისაზღვრება დებულებით.

6. ბიოსფერული რეგიონის დირექტორთა საბჭოსთან იქმნება საკონსულტაციო ორგანო - მრჩეველთა კომიტეტი, რომელიც განიხილავს ბიოსფერული რეგიონის ფუნქციონირებასა და შემდგომ განვითარებასთან დაკავშირებულ საკითხებს და ამზადებს რეკომენდაციებს დირექტორთა საბჭოსთვის გადაწყვეტილებების მისაღებად.

7. ბიოსფერული რეგიონი ფინანსდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან და საერთაშორისო საფინანსო და დონორი ორგანიზაციებიდან მოზიდული სახსრებით.

მუხლი 45. „ადამიანისა და ბიოსფეროს“ ეროვნული კომიტეტი

1. იუნესკოს „ადამიანისა და ბიოსფეროს“ პროგრამაში საქართველოს მონაწილეობის მიზნით იქმნება საქართველოს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ (MAB) ეროვნული კომიტეტი, როგორც საქართველოს მთავრობის სათათბირო ორგანო. MAB-ის ეროვნული კომიტეტის ფუნქციები და პასუხისმგებლობები განისაზღვრება მთავრობის მიერ დამტკიცებული დებულებით.

2. საქართველოს MAB-ის ეროვნული კომიტეტის ფუნქციონირების მიზანია იუნესკოს „ადამიანისა და ბიოსფეროს“ პროგრამაში საქართველოს მონაწილეობის მხარდაჭერა.

3. საქართველოს MAB-ის ეროვნული კომიტეტი მონაწილეობს ბიოსფერული რეზერვატების კონცეფციის განვითარებასა და მისი ეროვნულ დონეზე დანერგვის ღონისძიებების განხორციელებაში იუნესკოს საქმეთა ეროვნულ კომისიასთან თანამშრომლობით.

4. საქართველოს MAB-ის ეროვნული კომიტეტი ფუნქციონირებს, როგორც სხვადასხვა კერძო ინსტიტუციებსა და სახელმწიფო ორგანოებს შორის დამაკავშირებელი რგოლი, ადამიანისა და ბიოსფეროს პროგრამის საკითხებთან მიმართებით. კომიტეტი უზრუნველყოფს საქართველოს წარმომადგენლობას MAB-ის საერთაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს სესიებზე.

5. MAB-ის ეროვნული კომიტეტთან შესაძლოა ჩატარდეს კონსულტაციები სხვა საერთაშორისო პროგრამებში საქართველოს მონაწილეობისა და საერთაშორისო კონვენციების ფარგლებში ღონისძიებების კოორდინაციაზე (კონვენცია ჭარბტენიანი ტერიტორიების შესახებ, კონვენცია ბიომრავალფეროვნების შესახებ, კონვენცია მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ).

6. საქართველოს MAB-ის ეროვნული კომიტეტი სხდომები იმართება პერიოდულად. ის ამზადებს ეროვნულ მოხსენებებს MAB-ის სამდივნოსთვის, ახდენს ინფორმაციისა და მონაცემების გაცვლასა და განახლებას, მონაწილეობას ბიოსფერული რეზერვატების საერთაშორისო ქსელში.

7. MAB-ის ეროვნული კომიტეტის ყოველდღიურ საქმიანობას ახორციელებს სამდივნო, რომელსაც ხელმძღვანელობს გენერალური მდივანი.

8. სამდივნოს ძირითადი ფუნქციებია:

- ა. MAB-ის პროგრამის მიერ ინიცირებული სხვადასხვა საკითხების განხორციელება ეროვნულ დონეზე,
- ბ. იუნესკოს ეროვნულ საქმეთა კომისიასთან კოორდინაცია,
- გ. MAB-ის პროგრამასთან კომუნიკაცია.

თავი V

საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაარსება და მართვა

მუხლი 46. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორია

1. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორია წარმოადგენს ტერიტორიას, რომელიც მოიცავს შიდა წყლებს (მიწისქვეშა წყლების გარდა), გარდამავალ წყლებს და/ან სანაპირო წყლებს, რომლებიც საერთაშორისოდ აღიარებულია და ჩართულია „საერთაშორისო მნიშვნელობის, განსაკუთრებით წყლის ფრინველთა საბინადროდ ვარგისი ტერიტორიების შესახებ კონვენციის“ (რამსარის კონვენცია“) ფარგლებში შექმნილი საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების სიაში.

2. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების ქსელის განვითარების მიზანია იმ ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაცვა, რომელთაც, მათი ეკოლოგიური და ჰიდროლოგიური ფუნქციების გამო, გააჩნიათ მნიშვნელობა გლობალური ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და ადამიანთა კეთილდღეობის შენარჩუნებისთვის.

3. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის შექმნის მიზანია:

ა) ჭარბტენიანი ეკოსისტემის იმ ეკოლოგიური მახასიათებლების (ჭარბტენიანი ეკოსისტემის ბიოლოგიური, ფიზიკური და ქიმიური კომპონენტები და ურთიერთქმედება, რომელიც განაპირობებს ჭარბტენიანი ტერიტორიის, მისი პროდუქტების, ფუნქციების და ატრიბუტების შენარჩუნებას) ხანგრძლივადიანი შენარჩუნება, რომელთა გამოც აღნიშნული ტერიტორია აღიარებული იქნა, როგორც საერთაშორისო მნიშვნელობის ტერიტორია;

ბ) ჭარბტენიანი ტერიტორიის მდგრადი გამოყენება ადამიანთა სასარგებლოდ ეკოსისტემის ბუნებრივი თვისებების შენარჩუნებასთან თავსებადი გზით.

მუხლი 47. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის შერჩევის კრიტერიუმები

1. ტერიტორიები, საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების სიაში შესატანად უნდა შეირჩეს მათი საერთაშორისო ეკოლოგიური, ბოტანიკური, ზოოლოგიური, ლიმნოლოგიური და/ან ჰიდროლოგიური მნიშვნელობის გათვალისწინებით. პირველ რიგში, სიაში შეტანილი უნდა იქნეს ის ჭარბტენიანი ტერიტორიები, რომლებსაც აქვთ საერთაშორისო მნიშვნელობა ნებისმიერ სეზონზე წყლის ფრინველებისათვის.

2. ტერიტორია შეირჩევა საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების სიაში შესატანად, თუ ის აკმაყოფილებს ერთერთს შემდეგი კრიტერიუმებიდან:

ა) არის ბუნებრივი ან მცირედ სახეცვლილი ჭარბტენიანი ტერიტორიის რეპრეზენტატიული, იშვიათი ან უნიკალური ნიმუში ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში;

ბ) წარმოადგენს მოწყვლადი, საფრთხის წინაშე მყოფი ან კრიტიკული საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობების ან მოწყვლადი ეკოლოგიური თანასაზოგადოებების საბინადრო გარემოს;

გ) ჭარბტენიანი ტერიტორია მნიშვნელოვანია მცენარეების და/ან ცხოველების პოპულაციებისთვის, რომლებიც მნიშვნელოვანია ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებისთვის;

დ) ჭარბტენიანი ტერიტორია მნიშვნელოვანია მცენარეთა და/ან ცხოველთა სახეობებისთვის მათი სასიცოცხლო ციკლის კრიტიკულ ეტაპზე ან წარმოადგენს თავშესაფარს არახელსაყრელი პირობების დროს;

ე) ჭარბტენიანი ტერიტორია რეგულარულად მასპინძლობს 20 ათასზე მეტ წყლის ფრინველს;

ვ) ჭარბტენიანი ტერიტორია მნიშვნელოვანია რომელიმე სახეობის წყლის ფრინველის პოპულაციის სულ მცირე 1%-სთვის;

ზ) ჭარბტენიანი ტერიტორია მნიშვნელოვანია თევზების ადგილობრივი ქვე-სახეობის, სახეობის ან ოჯახის მნიშვნელოვანი ნაწილისათვის, მათი სასიცოცხლო ციკლისთვის, სახეობათა და /ან პოპულაციების ურთიერთქმედებისთვის, რომლებიც წარმოადგენენ ჭარბტენიანი ტერიტორიის სარგებელს და/ან ღირებულებას და ამით წვლილი შეაქვთ გლობალური ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაში;

თ) ჭარბტენიანი ტერიტორია წარმოადგენს მნიშვნელოვან საარსებო, სამიგრაციო და საქვირითე გარემოს თევზებისათვის;

ო) ჭარბტენიანი ტერიტორია რეგულარულად მასპინძლობს ფრინველების გარდა, სხვა ჭარბტენიან ტერიტორიაზე დამოკიდებული სახეობების ან ქვე-სახეობების პოპულაციების სულ მცირე 1%-ს.

მუხლი 48. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის დამტკიცების პროცედურა

1. ჭარბტენიანი ტერიტორიები, საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების სიაში წარდგენისათვის, შეირჩევა ამ კანონის 47-ე მუხლში განსაზღვრული კრიტერიუმების საფუძველზე, სისტემატური მიდგომის გამოყენებით, რაც გულისხმობს, ჭარბტენიანი ტერიტორიების ინვენტარიზაციას და ტერიტორიების შერჩევას ინვენტარიზაციის შედეგად მიღებული მონაცემების საფუძველზე. თუ კი ინვენტარიზაცია არ არის დასრულებული, ეს არ უნდა გახდეს შესაბამისი კრიტერიუმების მიხედვით იდენტიფიცირებული ტერიტორიის დამტკიცებისათვის ხელისშემშლელი გარემოება.

2. სამინისტრო ამზადებს საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის ნომინაციის დოკუმენტს, რომელსაც წარუდგენს რამსარის კონვენციის სამდივნოს.

3. შერჩეული ტერიტორიას საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის სტატუსი მიენიჭება მას შემდეგ, რაც მოხდება მისი ჩართვა საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების ნუსხაში.

4. საქართველოს მიერ წარდგენილი ტერიტორიის საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიების სიაში ჩართვის საფუძველზე საქართველოს მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის ეროვნულ დონეზე შესაბამისი დაცვის, მართვისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფისათვის.

5. ჭარბტენიანი ტერიტორიის მართვა ხდება მართვის გეგმის საფუძველზე, რომელსაც შეიმუშავებს ტერიტორიის მართის ორგანო და ამტკიცებს მინისტრი.

6. ჭარბტენიანი ტერიტორიის მართვა უნდა ხორციელდებოდეს ისე, რომ უზრუნველყოფილი იქნეს იმ ეკოლოგიური მახასიათებლების შენარჩუნება, რომელთა

გამოც აღნიშნულ ტერიტორიას მიენიჭა საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის სტატუსი.

მუხლი 49. ჭარბტენიანი ტერიტორიის საკუთრების უფლება

1. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორია შეიძლება დაცული იყოს ეროვნული დონეზე შექმნილი დაცული ტერიტორიით.

2. საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორია შესაძლებელია იყოს სახელმწიფო, მუნიციპალურ ან კერძო საკუთრებაში.

3. თუ კი საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის სტატუსის მინიჭებით თანასწორობის პრინციპის საწინააღმდეგოდ არსებითი ზიანი ადგება მხოლოდ რომელიმე კერძო პირს ან პირთა ჯგუფს, სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ვალდებულია ანაზღაუროს მიყენებული ზიანი. ზიანის ანაზღაურების მოცულობა განისაზღვრება საჯარო და კერძო პირის ინტერესების შეფასების საფუძველზე.

4. თუ კი ტერიტორიისთვის საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის სტატუსის მინიჭება შეუძლებელს ხდის მის გამოყენებას ფუნქციური დანიშნულებით, მესაკუთრე უფლებამოსილია, საკუთრების უფლების შეზღუდვის ხასიათის გათვალისწინებით, სახელმწიფოსგან მოითხოვოს მიწის ნაკვეთის ჩანაცვლება/გამოსყიდვა სამართლიანი ანაზღაურების პირობის დაცვით, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

თავი VI

მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიების დაარსება და მართვა

მუხლი 50. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიების შერჩევის კრიტერიუმები

1. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბანი იქმნება უნივერსალური მნიშვნელობის ბუნებრივი და ბუნებრივ-კულტურული ტერიტორიებისა და წარმონაქმნების დასაცავად საერთაშორისო მნიშვნელობის მეცნიერული კვლევის, საგანმანათლებლო და მონიტორინგული საქმიანობისათვის.

2. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბანი მოიცავს ტერიტორიებს, რომელზეც წარმოდგენილია საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ბუნებრივი ან ბუნებრივ-კულტურული ფასეულობები, კერძოდ:

ა) ბუნებრივ გარემოში განლაგებული დედამიწის ისტორიის სხვადასხვა საფეხურის ამსახველი ნიმუშები;

ბ) გეოლოგიური და ბიოლოგიური პროცესების, აგრეთვე, ადამიანისა და გარემოს ისტორიული ურთიერთქმედების შედეგად წარმოქმნილი გარემოს მაგალითები;

გ) უნიკალური და იშვიათი ბუნებრივი ფენომენები, ფორმაციები, წარმონაქმნები ან გამორჩეული ესთეტიკური ღირებულების მქონე ბუნებრივი ტერიტორიები;

დ) საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილ, გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობების პოპულაციები და მათი საარსებო გარემო; (06.06.2003 N 2368)

ე) ადამიანის შემოქმედებითი გენიის გამოვლენის იშვიათი, უნიკალური და განსაკუთრებით მაღალმხატვრული ნაწარმოებები, რომლებმაც მნიშვნელოვანი როლი ითამაშეს მსოფლიოს კულტურის ისტორიის ამა თუ იმ პერიოდის ქალაქგეგმარების, ლანდშაფტური არქიტექტურის, ხუროთმოძღვრებისა და მასთან დაკავშირებული სახვითი ხელოვნების განვითარებაში და (ან) წარმოადგენენ ბუნებისა და კულტურის ჰარმონიული ერთიანობის მაგალითებს.

მუხლი 51. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიების დამტკიცების პროცედურა

1. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიის მსოფლიო მემკვიდრეობის ტერიტორიების ნუსხაში შესატანად წარდგენისათვის, შეირჩევა ამ კანონის 50-ე მუხლში განსაზღვრული კრიტერიუმების საფუძველზე, სისტემატური მიდგომის გამოყენებით, რაც გულისხმობს, მსოფლიო მემკვიდრეობის ტერიტორიების ინვენტარიზაციას და ტერიტორიების შერჩევას ინვენტარიზაციის შედეგად მიღებული მონაცემების საფუძველზე. თუ კი ინვენტარიზაცია არ არის დასრულებული, ეს არ უნდა გახდეს შესაბამისი კრიტერიუმების მიხედვით იდენტიფიცირებული ტერიტორიის დამტკიცებისათვის ხელისშემშლელი გარემოება.

2. სამინისტრო ამზადებს მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიის ნომინაციის დოკუმენტს, რომელსაც წარუდგენს იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის კონვენციის კომიტეტს.

3. შერჩეულ ტერიტორიას მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიის სტატუსი მიენიჭება მას შემდეგ, რაც მოხდება მისი ჩართვა მსოფლიო მემკვიდრეობის სიაში.

4. საქართველოს მიერ წარდგენილი ტერიტორიის მსოფლიო მემკვიდრეობის სიაში ჩართვის საფუძველზე საქართველოს მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიის ეროვნულ დონეზე შესაბამისი დაცვის, მართვისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფისათვის.

5. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიის მართვა ხდება მართვის გეგმის საფუძველზე, რომელსაც შეიმუშავენ ტერიტორიის მართის ორგანო და ამტკიცებს სამინისტრო. ტერიტორიის მართვა უნდა ხორციელდებოდეს ისე, რომ უზრუნველყოფილი იქნეს იმ ეკოლოგიური მახასიათებლების შენარჩუნება, რომელთა გამოც აღნიშნულ ტერიტორიას მიენიჭა მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიის სტატუსი.

6. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ფარგლებში შესაძლებელია ერთი ან რამდენიმე დაცული ტერიტორიის კატეგორიის, (სახელმწიფო ნაკრძალი, ეროვნული პარკი, ბუნების ძეგლი, აღკვეთილი, დაცული ლანდშაფტი) ჩართვა, აგრეთვე, თავად მისი ჩართვა სხვა დაცულ ტერიტორიაში (ბიოსფერული რეზერვატი, სახელმწიფო ნაკრძალი, ეროვნული პარკი, აღკვეთილი, დაცული ლანდშაფტი).

მუხლი 52. მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიების საკუთრების ფორმა

მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ტერიტორიისა და ამ ტერიტორიაზე არსებული ბუნებრივი რესურსების საკუთრების ფორმები განისაზღვრება იმ დაცული ტერიტორიების კატეგორიების საკუთრების ფორმით, რომელთა საფუძველზეც ის ჩამოყალიბდა.

თავი VII

ველური მცენარეებითა და გარეული ცხოველებით საერთაშორისო ვაჭრობა

მუხლი 53. მოწესრიგების მიზანი

1.კანონის ამ თავის მიზანია „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და

ფლორის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციით (CITES) (ამ თავში შემდგომში - კონვენცია) განსაზღვრული ვალდებულებების აღსრულების უზრუნველყოფა ეროვნულ დონეზე.

2. საკითხები, რომლებიც არ რეგულირდება ამ თავით, რეგულირდება კონვენციის და მისი რეზოლუციების შესაბამისად.

3. კონვენციის დანართები მტკიცდება მინისტრის ბრძანებით. მინისტრის ბრძანებაში ცვლილებების და დამატებების შეტანა ხდება კონვენციის მხარეთა კონფერენციაზე მიღებული გადაწყვეტილებების საფუძველზე, კონვენციის დანართებში ცვლილებების შეტანიდან არაუგვიანეს 2 თვის ვადაში.

4. თუ კი კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობა იმავდროულად ექცევა მკაცრად დაცული ან დაცული სახეობის სუსხაში, ასეთი სახეობების ნიმუშებით საერთაშორისო ვაჭრობის, აგრეთვე ხელოვნურად მოშენების და ტყვეობაში გამრავლების საკითხები წესრიგდება კანონის ამ თავით.

მუხლი 54. ტერმინთა განმარტება

კანონის ამ თავში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) სახეობის ნიმუში-

ა.ა) ნებისმიერი ცოცხალი ან არაცოცხალი ცხოველი ან მცენარე, რომელიც შეტანილია კონვენციის დანართებში.

ა.ბ) კონვენციის I ან II დანართში შეტანილი ცხოველების ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი ან მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, ხოლო კონვენციის III დანართში შეტანილი ცხოველებისთვის - ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი, მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, რომელიც მითითებულია კონვენციის III დანართში ამ სახეობასთან დაკავშირებით;

ა.გ) კონვენციის I დანართში შეტანილი მცენარეების ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი და მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, ხოლო II და III დანართებში შეტანილი მცენარეებისთვის - ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი ან მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, რომლებიც მითითებულია II და III დანართებში ამ სახეობებთან დაკავშირებით.

ბ. საერთაშორისო ვაჭრობა - კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტი, იმპორტი, რეექსპორტი და ზღვიდან ინტროდუქცია.

გ. ზღვიდან ინტროდუქცია - სახელმწიფოში ნებისმიერი სახეობის ნიმუშის შეტანა, რომელიც მოპოვებულია ზღვის გარემოში, რომელიც არ იმყოფება რომელიმე სახელმწიფოს იურისდიქციის ქვეშ.

დ. ხელოვნურად მოშენებული მცენარე - კონვენციის დანართებში შეტანილი მცენარე, რომელიც მოშენებულია ამ მცენარის მოსაშენებლად სპეციალურად მართულ ტერიტორიაზე კულტივირებული სანაშენე თაობისაგან მიღებული გასამრავლებელი მასალისაგან.

ე. ტყეობაში გამრავლებული ცხოველი - კონვენციის დანართებში შეტანილი ცხოველის მოსაშენებლად სპეციალურად მართულ გარემოში სანაშენე თაობისაგან მიღებული ცხოველი.

ვ. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი - დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს კონვენციის III დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის წარმოშობის ქვეყანას.

ზ. იმპორტი - საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობის ნიმუშის დროებითი ან მუდმივი შემოტანა.

თ. ექსპორტი - საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობის ნიმუშის დროებითი ან მუდმივი გატანა, გარდა რეექსპორტისა.

ი. რეექსპორტი - საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანილი კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობის ნიმუშის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან გატანა.

კ. ტრანზიტი - კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობის ნიმუშის გადატანა ქვეყნის გავლით, რომელიც არ არის არც წარმოშობის და არც დანიშნულების ქვეყანა.

ლ. დერივატი - ცხოველის ან მცენარის დამუშავებული ნაწილი.

მ. სახეობა - ნებისმიერი სახეობა, ქვესახეობა ან გეოგრაფიულად განცალკევებული პოპულაცია

ნ. ნაწილი - ცხოველის ან მცენარის ნებისმიერი ნაწილი დაუმუშავებელი ან მარტივი გზით დამუშავებული

ო. რეტროსპექტიულად გაცემული ნებართვა - ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის მე-11 პუნქტით გათვალისწინებული

ნებართვის გარეშე განხორციელებულ ქმედებაზე შესაბამისი ნებართვის გაცემა კონვენციის ნებართვებისა და სერტიფიკატების შესახებ N12.3 რეზოლუციის შესაბამისად.

მუხლი 55. უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო

1. კონვენციით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული უფლებამოსილების მქონე ორგანოა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, რომელიც პასუხისმგებელია კონვენციით განსაზღვრული ვალდებულებების დანერგვაზე ეროვნულ დონეზე, ურთიერთობას აწარმოებს კონვენციის სხვა მხარეებთან და კონვენციის სამდივნოსთან და საქართველოს სახელით გასცემს კონვენციით გათვალისწინებულ დოკუმენტებს.

2. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო უფლებამოსილია კონვენციის მხარეთა კონფერენციას წარუდგინოს წინადადება სახეობათა კონვენციის პირველ ან მეორე დანართში შესატანად, ხოლო კონვენციის სამდივნოს სახეობის ან სახეობის პოპულაციის კონვენციის მესამე დანართში შეტანის თაობაზე.

3. „CITES-ის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვა“ (ამ თავში შემდგომში - ნებართვა) გაიცემა სამინისტროს მიერ.

4. „CITES-ის მეორე დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების ლიცენზია“ (ამ თავში შემდგომში - ლიცენზია) გაიცემა სამინისტროს მიერ.

5. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო ანგარიშს წინა წლის განმავლობაში განხორციელებული იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის, არალეგალური გადაადგილების გამოვლენილი შემთხვევებისა და კონფისკაციების თაობაზე წარუდგინოს კონვენციის სამდივნოს ყოველი წლის 31 ოქტომბრამდე.

6. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი სსიპ - შემოსავლების სამსახური არაუგვიანეს ყოველი წლის 1 ივლისისა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარუდგენს ანგარიშს წინა წლის განმავლობაში განხორციელებული იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის, არალეგალური გადაადგილების გამოვლენილი შემთხვევების შესახებ.

7. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს უფლებამოსილება ამ მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტებით განსაზღვრული ნებართვის/ლიცენზიის გაცემაზე განისაზღვრება კანონის ამ თავით და “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით.

მუხლი 56. საერთაშორისო ვაჭრობა კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშებით

1. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის და იმპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვის საფუძველზე.

2. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების იმპორტი წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვის და ექსპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის ან ბოლო რეექსპორტის ქვეყანაში გაცემული რეექსპორტის ნებართვის ან სერტიფიკატის საფუძველზე.

3. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების რეექსპორტი წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის და იმპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვის საფუძველზე.

4. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ზღვიდან ინტროდუქცია წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის საფუძველზე.

5. კონვენციის I დანართში შეტანილი ცხოველთა სახეობების ნიმუშებით, რომლებიც გამრავლებულია ტყვეობაში კომერციული მიზნებისათვის და კონვენციის I დანართში შეტანილ მცენარეთა სახეობების ნიმუშებით, რომლებიც ხელოვნურადაა მოშენებული კომერციული მიზნებისათვის საერთაშორისო ვაჭრობა ხდება იმავე წესით, როგორც კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშებით.

მუხლი 57. საერთაშორისო ვაჭრობა კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშებით

1. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის საფუძველზე, თუ იმპორტის ქვეყანა მოითხოვს იმპორტის ნებართვას, ამ შემთხვევაში კონვენციის მეორე დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი წარმოებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვისა და იმპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვის საფუძველზე.

2. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების იმპორტი წარმოებს ექსპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის, ან ბოლო რეექსპორტის ქვეყანაში გაცემული რეექსპორტის სერტიფიკატის საფუძველზე.

3. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების რეექსპორტი წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

4. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ზღვიდან ინტროდუქცია წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის საფუძველზე.

5. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ბუნებაში მოპოვება კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენების მიზნით დასაშვებია სამეცნიერო საბჭოს თანხმობის საფუძველზე.

მუხლი 58. კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვება კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის

1. ლიცენზია გაიცემა, თუ კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშების მოპოვება ხდება კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის.

2. სარგებლობის ლიცენზიის გამცემი ორგანოა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო.

3. ლიცენზია გაიცემა აუქციონის წესით. აუქციონი ტარდება ელექტრონული ფორმით ან მის გარეშე. აუქციონის ჩატარების ფორმაზე გადაწყვეტილებას იღებს ლიცენზიის გამცემი.

4. აუქციონის გამართვამდე, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სამეცნიერო საბჭოს დასკვნის საფუძველზე, ადგენს კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების რაოდენობრივ, თვისებრივ და დროში განსაზღვრულ ნორმებს და წესებს.

5. აუქციონის გამართვის, გამარჯვებულის გამოვლენისა და შესაბამისი სალიცენზიო მოწმობის გაცემის წესს კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით ადგენს ლიცენზიის გამცემი.

6. ლიცენზია გაიცემა არა უმეტეს 20 წლის ვადით. ლიცენზიის გამცემს, საქართველოს მთავრობის თანხმობით, უფლება აქვს, გააგრძელოს სარგებლობის ლიცენზიის მოქმედების ვადა. ლიცენზიის მოქმედების ვადის გაგრძელებისას, მხარეთა შეთანხმებით (სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო და შესაბამისი ლიცენზიის მფლობელი), შესაძლებელია ლიცენზიის პირობების შეცვლა (გარდა ნორმატიული აქტით დადგენილი პირობებისა) ან/და დამატებითი სალიცენზიო პირობების დადგენა.

7. ლიცენზიის მფლობელის მიერ სალიცენზიო პირობების შესრულების კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

8. არასაექსპორტო მიზნით კონვენციის მეორე დანართში შეტანილის სახეობების ნიმუშების მოპოვება ლიცენზირებას არ ექვემდებარება.

9. ექსპორტისათვის კონვენციის მეორე დანართში შეტანილის სახეობების ნიმუშების მოპოვება არ საჭიროებს სარგებლობის ლიცენზიას იმ შემთხვევაში, თუ ექსპორტიორი პირის მიერ წლის განმავლობაში მოპოვებული ნიმუშების საექსპორტო რაოდენობა არ აღემატება 50 ერთეულს.

მუხლი 59. საერთაშორისო ვაჭრობა კონვენციის III დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშებით

1. კონვენციის III დანართში საქართველოს ინიციატივით შეტანილი სახეობის ან პოპულაციის ნიმუშების ექსპორტი, რომლებიც მოპოვებულია საქართველოში, წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული ნებართვის საფუძველზე. კონვენციის მესამე დანართში სხვა ქვეყნის ინიციატივით შეტანილი სახეობის ნიმუშის ექსპორტი, რომლებიც მოპოვებულია საქართველოში, წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის საფუძველზე. კონვენციის მესამე დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის ექსპორტი, რომელიც

საქართველოში ბუნებრივად არ არის გავრცელებული, წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის საფუძველზე ან ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების სერტიფიკატის საფუძველზე.

2. კონვენციის III დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების იმპორტი, გარდა ამავე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტებით განსაზღვრულისა, წარმოებს წარმოშობის ქვეყნის მიერ გაცემული CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის საფუძველზე. ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იმპორტი წარმოებს იმ ქვეყნიდან, რომლის ინიციატივით მოცემული სახეობა ან ცალკეული პოპულაცია შეტანილია კონვენციის III დანართში - ამ ქვეყნის მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

3. კონვენციის III დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების არა წარმოშობის, არამედ რეექსპორტის ქვეყნიდან იმპორტის შემთხვევაში საკმარისია ამ ქვეყნის მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის ან სერტიფიკატის წარდგენა.

4. კონვენციის III დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების იმპორტი იმ ქვეყნებიდან, რომლებშიც ეს სახეობები არ არის ბუნებრივად გავრცელებული, წარმოებს წარმოშობის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული წარმოშობის სერტიფიკატის, ტყვეობაში გამრავლების ან ხელოვნურად მოშენების სერტიფიკატის საფუძველზე.

5. კონვენციის III დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების რეექსპორტი წარმოებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

6. კონვენციით განსაზღვრული ნებართვები და სერტიფიკატები არ მოითხოვება:

ა) იმ სახეობების საქართველოში წარმოშობილი ნიმუშების ექსპორტისას, რომელთა პოპულაციებიც საქართველოს ინიციატივით არ არის შეტანილი კონვენციის მესამე დანართში;

ბ) კონვენციის III დანართში სახეობების პოპულაციების ნიმუშების იმპორტისას, იმ ქვეყნებიდან რომელთა პოპულაციებიც არ არის შეტანილი კონვენციის III დანართში და ნიმუში წარმოშობილია ამ ქვეყანაში.

გ) კონვენციის III დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშების რეექსპორტისას, რომლებიც არ არიან წარმოშობილი კონვენციის III დანართში შეტანილი პოპულაციებიდან.

მუხლი 60. თანმხლები დოკუმენტები

1. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების იმპორტირებული ნიმუშების საქართველოს ტერიტორიაზე შექმნა, გაყიდვა და ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს მხოლოდ კონვენციით და ამ კანონით გათვალისწინებული დოკუმენტების თანხლებით. ნიმუშის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში ნიმუშის მფლობელი ვალდებულია ახალ მფლობელს გადასცეს აღნიშნული დოკუმენტები.

2. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტი, იმპორტი, რეექსპორტი და ზღვიდან ინტროდუქცია აკრძალულია, კონვენციის და ამ კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად გაცემული დოკუმენტების გარეშე, გარდა ამ თავით დადგენილი გამონაკლისი შემთხვევებისა. აღნიშნული მოთხოვნის დარღვევა იწვევს დამრღვევის ადმინისტრაციული წესით დაჯარიმებას და სამართალდარღვევის საგნის კონფისკაციას.

3. საქართველოს ტერიტორიაზე იკრძალება კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ტრანზიტი შესაბამისი საბოლოო დანიშნულების ქვეყნის მიერ გაცემული კონვენციით გათვალისწინებული დოკუმენტების გარეშე.

4. იმ შემთხვევაში თუ კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების გადაადგილება ხორციელდება ამ კანონით და კონვენციით დადგენილი დოკუმენტების გარეშე, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი სსიპ შემოსავლების სამსახური ვალდებულია მოახდინოს ნიმუშის დაკავება და აღნიშნულის შესახებ აცნობოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს.

5. ამ მუხლით დადგენილი მოთხოვნების დარღვევა იწვევს საქართველოს სისხლის სამართლის ან ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას.

მუხლი 61. საერთაშორისო ვაჭრობის გამონაკლისი შემთხვევები

1. ამ კანონით გათვალისწინებული დოკუმენტები არ მოითხოვება პირად საკუთრებაში არსებული კონვენციის II დანართის არაცოცხალი ნიმუშების მიმართ, რომელთა ტრანსსასაზღვრო გადაადგილება ხდება არაკომერციული მიზნით და პირს გააჩნია მისი კანონიერად მოპოვების დამადასტურებელი დოკუმენტი, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა:

ა) როდესაც ნიმუშით საერთაშორისო ვაჭრობისათვის ვაჭრობაში მონაწილე მეორე ქვეყანა ითხოვს ნებართვას ან სერტიფიკატს ან ინფორმაცია ამის შესახებ გავრცელებულია კონვენციის სამდივნოს შეტყობინებით ან განთავსებულია კონვენციის ვებ-გვერდზე.

ბ) როდესაც ნიმუშების ოდენობა აღემატება კონვენციის მხარეთა კონფერენციაზე მიღებული რეზოლუციით განსაზღვრულ ოდენობებს.

გ) საფოსტო გზავნილებს

დ) სპილოს ძვლის და მარტორქის რქის ნიმუშებს

ე) სანადირო ტროფეას

2. ამ კანონით განსაზღვრული ნებართვები არ მოითხოვება პირად საკუთრებაში არსებული კონვენციის II დანართის არაცოცხალი ნიმუშების მიმართ, რომლებიც პირის მიერ შექმნილია იმ ქვეყანაში, რომლის მოქალაქეც ის იყო და რომელთა ტრანსსაზღვრო გადაადგილება დაკავშირებულია მოქალაქეობის შეცვლიდან გამომდინარე საცხოვრებელი ადგილის შეცვლასთან.

3. იმ სახეობათა ნიმუშების იმპორტი, რომლებიც შექმნილია ამ ნიმუშის მიმართ კონვენციის დებულებების ამოქმედებამდე, შესაძლოა განხორციელდეს შესაბამისი ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული პრე-კონვენციური სერტიფიკატის ან ნებართვის საფუძველზე. იმ სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი ან რეექსპორტი, რომლებიც შექმნილია ამ ნიმუშის მიმართ კონვენციის დებულებების ამოქმედებამდე, ხორციელდება უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ნებართვის საფუძველზე.

მუხლი 62. ნებართვის გაცემის წესი

1. ნებართვის გაცემა ხდება „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესების დაცვით და ამ თავით დადგენილი პირობების გათვალისწინებით.

2. საჭიროების შემთხვევაში, სამეცნიერო საბჭო განსაზღვრავს კონვენციის II და III დანართებში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების წლიურ საექსპორტო კვოტას, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი. კვოტის დადგენისას გათვალისწინებული უნდა იქნას კონვენციის მხარეთა

კონფერენციის ან კომიტეტების მიერ აღიარებული მეთოდოლოგია, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

3. ნებართვის გაცემისათვის აუცილებელი განცხადება და თანდართული დოკუმენტები შეიძლება წარდგენილ იქნას ელექტრონული ფორმით. ნებართვის მადიებლის განცხადების წარდგენა, მისი წარმოებაში მიღება და განხილვა ხდება „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 25-ე მუხლით დადგენილი წესით.

4. განცხადება, გარდა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 78-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნებისა, უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციისათვის განკუთვნილი სახეობის ნიმუშების (სახეობა, ნაწილი, დერივატი) დასახელებას (ქართული და/ან სამეცნიერო სახელწოდება), რაოდენობას, აღწერას;

ბ) სახეობათა ნიმუშების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის მიზანს (კომერციული, ზოოპარკისათვის, ბოტანიკური ბაღისათვის, ცირკისა და მოძრავი გამოფენისათვის, სამეცნიერო, სანადირო ტროფეა, კერძო საკუთრება, სამედიცინო, საგანმანათლებლო, ბუნებაში რეინტროდუქციისათვის/ინტროდუქციისათვის, ხელოვნურად მოშენებისათვის/ტყვეობაში გამრავლებისათვის);

გ) ექსპორტის და იმპორტისათვის და რეექსპორტისათვის განკუთვნილი სახეობის ნიმუშის წარმოშობის წყაროსა და დროს;

დ) ექსპორტიორისა და იმპორტიორის რეკვიზიტებს.

5. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებული კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშების ექსპორტის შესახებ განცხადება დამატებით უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) მცენარეთა ნიმუშის დასახელება და მცენარეთა ნიმუშების ყოველწლიურად დაგეგმილი მოსაპოვებელი რაოდენობა;

ბ) ნაკვეთზე არსებული მცენარეთა ნიმუშების სავარაუდო რაოდენობა;

გ) ნაკვეთის მართვის ღონისძიებებს;

დ) ინფორმაციას, როდის იქნა პირველად ხელოვნურად გაშენებული კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარე მოცემულ ნაკვეთზე;

ე) ინფორმაციას, თუ რა იყო პირველად ხელოვნურად გაშენებული კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარის წყარო;

ვ) ინფორმაციას, თუ როდის იქნა უკანასკნელად დარგული კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშები ამ ნაკვეთზე და რა იყო მათი წყარო.

6. „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული დოკუმენტების გარდა, ნებართვის მისაღებად წარსადგენ განცხადებას თან უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტები:

ა) სახეობათა ნიმუშების ექსპორტის შემთხვევაში –

ა.ა) ნიმუშის წარმოშობის წყაროს დამადასტურებელი დოკუმენტი ან დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომ ნიმუში მოპოვებულია კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.

ა.ბ) კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის შემთხვევაში – იმპორტიორი სახელმწიფოს შესაბამისი ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვა;

ბ) კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებულ მცენარეთა ნიმუშების ექსპორტის შესახებ განცხადებას თან უნდა ერთოდეს:

ბ.ა) ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან;

ბ.ბ) სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს დადებითი დასკვნა, რომელიც უნდა შეიცავდეს მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებული მცენარეების რესურსის ოდენობის შესახებ.

გ) სახეობათა ნიმუშის იმპორტის შემთხვევაში – წარმოშობის დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომლის მიხედვითაც დასტურდება, რომ ნიმუშის წარმოშობის წყარო და იმპორტის მიზანი შესაბამისობაშია კონვენციის მოთხოვნებთან, ხოლო ცოცხალი ნიმუშის იმპორტის შემთხვევაში – ასევე ნიმუშის შენახვისა და მოვლის სათანადო პირობების არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტები;

დ) სახეობათა ნიმუშის რეექსპორტის შემთხვევაში:

დ.ა) კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის რეექსპორტის შემთხვევაში: ექსპორტიორი ქვეყნის მიერ გაცემული ნებართვა ან ბოლო რეექსპორტის ქვეყნის მიერ გაცემული სერტიფიკატი და იმპორტიორი ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვა.

დ.ბ) კონვენციის II და III დანართებში შეტანილი სახეობის რეექსპორტის შემთხვევაში - ექსპორტიორი ქვეყნის მიერ გაცემული ნებართვა ან ბოლო რეექსპორტის ქვეყნის მიერ გაცემული რეექსპორტის სერტიფიკატი ან წარმოშობის სერტიფიკატი.

ე) ზღვიდან ინტროდუქციის შემთხვევაში - ნიმუშის შენახვისა და მოვლისათვის სათანადო პირობების არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტები.

7. ამ მუხლის მე-6 პუნქტის „ბ.ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული მოთხოვნები არ ეხება იმ მცენარეების ნიმუშებს, რომლებიც საქართველოს ტერიტორიაზე ბუნებრივად არ არიან გავრცელებული და რომელთა საწყისი თაობა საქართველოში შემოტანილი იქნა კონვენციის ძალაში შესვლამდე ან კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად.

8. მცენარეთა ნიმუშების ხელოვნურად მოშენების თაობაზე სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ მიერ დასკვნის გაცემის წესი განისაზღვრება „კონვენციის II დანართში შეტანილ მცენარეთა ნიმუშების ხელოვნურად მოშენების შესაბამისობაზე დასკვნის გაცემის წესის შესახებ“ დებულებით, რომელსაც შეიმუშავენ და ამტკიცებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

მუხლი 63. ნებართვის გაცემის განსაკუთრებული პირობები

1. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის შემთხვევაში:

ა) ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ა.ა) სამეცნიერო საბჭოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი ექსპორტი არ შეუქმნის გადაშენების საფრთხეს მოცემულ სახეობას;

ა.ბ) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნდება, რომ ნიმუში არ იყო მოპოვებული კანონმდებლობის დარღვევით და ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

ბ) იმპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ბ.ა) სამეცნიერო საბჭოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი იმპორტი არ შეუქმნის გადაშენების საფრთხეს მოცემულ სახეობას;

ბ.ბ) თუ ნიმუში არ იქნება გამოყენებული უპირატესად კომერციული მიზნებისათვის;

ბ.გ) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნდება, რომ ცოცხალი ნიმუშის სავარაუდო მიმღებს აქვს სათანადო პირობები ამ ნიმუშის შენახვისა და მოვლისათვის.

გ) რეექსპორტის ნებართვა გაიცემა, თუ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნდება, რომ ნებისმიერი ცოცხალი ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხი შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი;

დ) ზღვიდან ინტროდუქციისათვის ნებართვა გაიცემა თუ:

დ.ა) სამეცნიერო საბჭოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი ინტროდუქცია არ შეუქმნის საფრთხეს მოცემულ სახეობას;

დ.ბ) ცოცხალი ნიმუშის შემთხვევაში უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნებულია, რომ მის მიმღებს გააჩნია ნიმუშის შენახვისა და მოვლის სათანადო პირობები;

დ.გ) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნებულია, რომ ნიმუშები არ იქნება გამოყენებული უპირატესად კომერციული მიზნებისათვის (ანუ გამოიზნულია კერძო მოხმარებისთვის, სამეცნიერო ან საგანმანათლებლო მიზნებისთვის, ბიოსამედიცინო მრეწველობისთვის, ტყვეობაში გამრავლების პროგრამებისთვის, ხელოვნურად მოშენებისთვის და სხვ.).

2. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ა) სამეცნიერო საბჭოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი ექსპორტი არ შეუქმნის გადაშენების საფრთხეს მოცემულ სახეობას (გარდა კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების კომერციული მიზნით ექსპორტისა);

ბ) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნდება, რომ ნიმუში არ იყო მოპოვებული კანონმდებლობის დარღვევით და ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

3. კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა:

ა) შესაბამისი სარგებლობის ლიცენზიის საფუძველზე;

ბ) სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე;

გ) იმ პირის (ან მისი წარმომადგენლის) განცხადების საფუძველზე, ასევე იმ პირებთან ხელშეკრულების საფუძველზე, რომელთა კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მოშენებულია კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეები.

4. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებული მცენარეების ნიმუშების ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ა) ნაკვეთზე მცენარე გაშენებულია განცხადების წარდგენამდე 5 წლით ადრე მაინც;

ბ) სასაქონლო ზომის ნიმუშების (ბოლქვების/გორგლების) სრული ოდენობით მოპოვების შემთხვევაში – აღნიშნულ ნაკვეთზე ნიმუშების (ბოლქვების/გორგლების) შემდგომ მოპოვებამდე გასულია 3 წელი მაინც;

გ) წარმოდგენილია:

გ.ა) სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ დადებითი დასკვნა, რომლითაც დასტურდება ნაკვეთზე რესურსების ოდენობა და კონვენციით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობა.;

გ.ბ) ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან.

გ.დ) სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ დასკვნა, რომლითაც დასტურდება ნაკვეთიდან აღნიშნული სახეობების წინა წელს ფაქტობრივი მოპოვების რაოდენობა, თუ მოპოვება განხორციელდა წინა წელს.

5. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლებული ან ხელოვნურად მოშენებული ნიმუშების კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა თუ:

ა) ცხოველი გამრავლებულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების ან ხელოვნურად მოშენების რეესტრში რეგისტრირებული სუბიექტის მიერ. კონვენციის I დანართის სახეობების შემთხვევაში - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და კონვენციის სამდივნოში კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად რეგისტრირებული სუბიექტის მიერ.

ბ) ცხოველი არის მარკირებული.

6. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობებიდან წარმოებული ხიზილალას ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა მხოლოდ კონვენციის სამდივნოს რეესტრში დარეგისტრირებულ ხიზილალას მწარმოებელ საწარმოებზე.

7. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების, მათ შორის ხიზილალას მწარმოებელ საწარმოთა რეგისტრაციისა და ტყვეობაში გამრავლებულ ცხოველთა მარკირების წესები განისაზღვრება დებულებით - გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების ან ხელოვნურად მოშენების საწარმოთა რეგისტრაციის წესის შესახებ, რომელსაც შეიმუშავეს და ამტკიცებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

8. კონვენციის II დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების რეექსპორტის ნებართვა გაიცემა თუ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნდება, რომ ნებისმიერი ცოცხალი ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

9. კონვენციის II დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშის ზღვიდან ინტროდუქციისათვის ნებართვა გაიცემა იმ შემთხვევაში, თუ დაკმაყოფილებულია შემდეგი პირობები:

ა) სამეცნიერო საბჭოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ინტროდუქცია არ შეუქმნის საფრთხეს მოცემული სახეობის ნიმუშს;

ბ) ცოცხალი ნიმუშის შემთხვევაში საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნებულია, რომ ცოცხალ ნიმუშთან მოპყრობისას მინიმალური იქნება მისი დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნისა და სასტიკი მოპყრობის რისკი.

10. კონვენციის III დანართში სახეობების ნიმუშების ექსპორტის ნებართვა გაიცემა თუ:

ა) ნიმუში არ იყო მოპოვებული ეროვნული კანონმდებლობის დარღვევით;;

ბ) თუ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დარწმუნდება, რომ ნებისმიერი ცოცხალი ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი

იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

მუხლი 64. სამეცნიერო საბჭო

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებულ უფლებამოსილებათა განხორციელების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით იქმნება მინისტრის სათათბირო ორგანო – სამეცნიერო საბჭო.

2. სამეცნიერო საბჭოს მუშაობის წესი განისაზღვრება „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე“ 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) სამეცნიერო საბჭოს დებულებით“, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

3. სამეცნიერო საბჭო არ მონაწილეობს კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მოშენებული კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების, პრეკონვენციური ნიმუშების და ხიზილალას ექსპორტისათვის ნებართვის გაცემის პროცესში.

მუხლი 65. ნებართვის მოქმედების ვადა

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებული ნებართვით სარგებლობა ვადიანია.

2. სახეობათა ნიმუშების ექსპორტისა და რეექსპორტის მიზნით გაცემული ნებართვები ძალაშია გაცემიდან ექვსი თვის განმავლობაში;

3. სახეობათა ნიმუშების იმპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის მიზნით გაცემული ნებართვები ძალაშია გაცემიდან თორმეტი თვის განმავლობაში.

მუხლი 66. ნებართვის მფლობელის ვალდებულებები

1. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მოშენებული მცენარეთა ნიმუშების ექსპორტის მიზნით გაცემული ნებართვის მფლობელი ვალდებულია:

ა) მცენარეთა ნიმუშების მოპოვება განახორციელოს მხოლოდ ნებართვაში მითითებული მიწის ნაკვეთიდან;

ბ) ნებართვის აღებისა და მცენარეთა ნიმუშების მოპოვების შემდეგ ნებართვის გამცემ ორგანოში წარადგინოს სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ დასკვნა, რომლითაც დასტურდება ნაკვეთიდან აღნიშნული სახეობების ფაქტობრივი მოპოვების რაოდენობა. აღნიშნული დასკვნა წარმოდგენილი უნდა იქნას ნებართვის გაცემიდან 3 თვის ვადაში.

2. კონვენციის სამდივნოს ხიზილალის ექსპორტიორი საწარმოების რეესტრში დარეგისტრირებული ხიზილალის მწარმოებელი საწარმო ვალდებულია:

ა) მწარმოებელი მასალის იმპორტის განხორციელებიდან 10 კალენდარული დღის ვადაში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარადგინოს ექსპორტის ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის ორიგინალი, დამოწმებული ექსპორტის ქვეყნის საბაჟო სამსახურის მიერ;

ბ) გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარადგინოს დეტალური ანგარიში კონვენციის დანართებში შეტანილ სახეობებთან დაკავშირებით განხორციელებული ქმედებების (ხიზილალის წარმოება/იმპორტი/ექსპორტი/შიდა ბაზარზე რეალიზაცია; ხიზილალის წარმოების შემდეგ დარჩენილი ხორცის რეალიზაცია) შესახებ, საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 15 იანვრამდე;

გ) განახორციელოს მხოლოდ კონვენციით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად მარკირებული ხიზილალის ექსპორტი;

დ) საწარმოს სარეგისტრაციო მონაცემების ცვლილების შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს განხორციელებული ცვლილების შესახებ;

ე) მწარმოებელი მასალის მოპოვება განახორციელოს საქართველოს კანონმდებლობისა და კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად.

მუხლი 67. რეტროსპექტიული ნებართვა და სერტიფიკატი

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებული დოკუმენტების გარეშე განხორციელებულ ექსპორტის, რეექსპორტის და ზღვიდან ინტროდუქციის შემთხვევებზე, გამონაკლისი სახით, შეიძლება გაიცეს ამ კანონით გათვალისწინებული ნებართვა რეტროსპექტიულად კონვენციის შესაბამისად.

2. ნებართვა რეტროსპექტიულად გაიცემა იმპორტიორი ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს წერილობითი თანხმობის არსებობის შემთხვევაში, თუ

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო ყოველმხრივი მოკვლევისა და იმპორტიორი ქვეყნის ადმინისტრაციულ ორგანოსთან კონსულტაციების შედეგად დარწმუნდება, რომ ადგილი აქვს შემთხვევით შეცდომას და არა შეცდომაში შეყვანის მცდელობას და ნიმუშის გადატანა, სხვა მხრივ, შეესაბამება კონვენციის მოთხოვნებს.

3. ნებართვის რეტროსპექტიულად გაცემა აკრძალულია კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშებზე. ასეთი სახით ნებართვების გაცემა გამონაკლისის სახით დასაშვებია მხოლოდ კონვენციის II და III დანართებში შეტანილ სახეობათა ნიმუშებზე.

4. ნებართვის რეტროსპექტიულად გაცემის შემთხვევაში ნებართვაში მკაფიოდ უნდა იქნეს მითითებული, რომ ეს ნებართვა გაცემულია რეტროსპექტიულად და განმარტებული უნდა იქნეს შესაბამისი მიზეზები.

5. ნებართვის გაცემა რეტროსპექტიულად აკრძალულია პირისთვის, რომელზეც ერთხელ უკვე გაცემული იქნა ასეთი ნებართვა.

6. სხვა ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანოს მიერ რეტროსპექტიულად გაცემული ნებართვა ან სერტიფიკატი და ასეთი დოკუმენტებით კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების საქართველოში იმპორტის პირობები უნდა აკმაყოფილებდეს ამ მუხლით განსაზღვრულ მოთხოვნებს.

7. თუ პირად საკუთრებაში არსებული ნიმუშის იმპორტი მოხდება ამ მუხლში გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად რეტროსპექტიულად გაცემული ნებართვით ან სერტიფიკატით, აკრძალულია ამ ნიმუშის გაყიდვა იმპორტიდან 6 თვის განმავლობაში.

მუხლი 68. საერთაშორისო ვაჭრობა იმ ქვეყნებთან, რომლებიც არ არიან კონვენციის წევრები

1. საქართველოდან იმ სახელმწიფოში ექსპორტისა და რეექსპორტის ან იმ სახელმწიფოდან იმპორტის შემთხვევებში, რომელიც არ არის კონვენციის წევრი, ამ სახელმწიფოს უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება კონვენციის მოთხოვნებთან შესაბამისობა, შეიძლება მიღებული იქნას კონვენციით გათვალისწინებული ნებართვებისა და სერტიფიკატების ნაცვლად.

2. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ, კონვენციის არაწევრი ქვეყნებიდან კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა

ნიმუშების იმპორტზე და ამ ქვეყნებში ექსპორტის ნებართვა ან რეექსპორტის სერტიფიკატი უნდა გასცეს მხოლოდ კონვენციის სამდივნოდან წერილობითი თანხმობის მიღების შემდეგ.

3. კონვენციის არაწევრი სახელმწიფოს მიერ გაცემული ნებართვა ან სერტიფიკატი ან ნებართვის ანალოგიური დოკუმენტი მიიღება მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ისინი მოიცავენ შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ნებართვის ან სერტიფიკატის ან ანალოგიური დოკუმენტის გამცემი ორგანიზაციის დასახელებას, ბეჭედს და პასუხისმგებელი პირის ხელმოწერას;

ბ) სახეობის ზუსტ დასახელებას;

გ) ნიმუშის წარმომავლობას, იმ შემთხვევაში ნიმუში წარმოშობის წყარო სხვა ქვეყანაა, ამ ქვეყნის ექსპორტის ნებართვის ნომერს;

დ) დადასტურებას, რომ ექსპორტი ხორციელდება კომპეტენტური სამეცნიერო საბჭოს რეკომენდაციის საფუძველზე, რომ ამგვარი ექსპორტი არ შეუქმნის საფრთხეს სახეობას (შესაძლოა მოთხოვნილი იქნას ამგვარის რეკომენდაციის ასლი) და რომ ნიმუში მოპოვებულია ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად;

ე) დადასტურებას, რომ ცოცხალი ცხოველის ექსპორტი ან რეექსპორტი განხორციელდება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე იქნება შემცირებული მისი დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

4. კონვენციის არაწევრ სახელმწიფოს მიერ გაცემული დოკუმენტაცია მიიღება მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ამ სახელმწიფოში ამგვარი დოკუმენტაციის გაცემაზე პასუხისმგებელი ორგანიზაცია და სამეცნიერო ინსტიტუტი შეტანილია კონვენციის ვებ-გვერდზე განთავსებულ მონაცემთა ბაზაში ან კონვენციის სამდივნოსთან კონსულტაციის შემდეგ.

მუხლი 69. სანებართვო მოწმობის ფორმა

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებული ნებართვის ფორმა მტკიცდება „გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ“ კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვისა და წარმოშობის სერტიფიკატის ფორმების დამტკიცების შესახებ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით.

2. ნებართვა გაიცემა 4 ეგზემპლარად (ორიგინალი და 3 დამოწმებული ასლი), რომელთაგან ერთი ასლი რჩება გამცემ ორგანოში, ხოლო ორიგინალი და ორი ასლი გადაეცემა ნებართვის მაძიებელს საბაჟო გამშვებ პუნქტში წარსადგენად, სადაც საბაჟო გამშვები პუნქტის უფლებამოსილი თანამშრომელი სახეობათა ნიმუშების ექსპორტისას/რეექსპორტისას ახორციელებს ნებართვის ეგზემპლარების დამოწმებას ხელმოწერითა და ოფიციალური ბეჭდით. დამოწმებული ნებართვის ერთი ასლი რჩება საბაჟო გამშვებ პუნქტში, ხოლო ნებართვის ორიგინალი და ასლი წარედგინება იმპორტის ქვეყნის საბაჟოს.

3. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი სსიპ - შემოსავლების სამსახური, საბაჟო გამშვები პუნქტის მიერ დამოწმებული ნებართვის ან სერტიფიკატის ასლს ექსპორტის, იმპორტის ან რეექსპორტის განხორციელებიდან 1 თვის ვადაში უგზავნის გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს.

4. კონვენციის სამდივნოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ წინასწარ ეგზავნება ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოს სპეციალური ბეჭდის ანაბეჭდი და ნებართვაზე ხელმომწერი პასუხისმგებელი პირების სახელები, გვარები და მათი ხელმოწერის ნიმუშები.

მუხლი 70. სანებართვო მოწმობის დაკარგვა ან დაზიანება

1. ნებართვის მფლობელის მიერ სანებართვო მოწმობის დაკარგვის ან დაზიანების შემთხვევაში გამოიყენება “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნორმები.

2. ნებართვის მფლობელისგან ნებართვის დაკარგვის ან დაზიანების შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო აღნიშნულის შესახებ აცნობებს იმპორტის ქვეყანას, ხოლო კომერციული მიზნით საერთაშორისო ვაჭრობის შემთხვევაში, ასევე აცნობებს კონვენციის სამდივნოს.

მუხლი 71. ნებართვის გაუქმება და მასში ცვლილებების შეტანა

1. ნებართვის გაუქმებისა და მასში ცვლილებების შეტანის წესი განისაზღვრება “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით.

2. ნებართვის გაუქმების და ცვლილებების შეტანის თაობაზე წერილობით უნდა ეცნობოს ნებართვის მფლობელს, კონვენციის სამდივნოსა და იმპორტის ქვეყანას.

3. საჭიროების შემთხვევაში, გაცემული ნებართვის ჩანაცვლება ახლით ხდება ნებართვის და მისი ყველა ასლის გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ჩაბარების შემდგომ.

4. ნებართვის დაკარგვის შემთხვევაში, ნებართვის დუბლიკატი გაიცემა იმ შემთხვევაში, როდესაც საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი სსიპ - შემოსავლების სამსახური დაადასტურებს, რომ არ განხორციელებულა ექსპორტი, იმპორტი ან რეექსპორტი. ექსპორტის შემთხვევაში, ექსპორტის განუხორციელებლობა ასევე უნდა დადასტურდეს იმპორტიორი ქვეყნის საბაჟო სამსახურის მიერ.

მუხლი 72. სანებართვო მოსაკრებელი

სანებართვო მოსაკრებლის ოდენობა, ბიუჯეტში მისი გადახდის წესი განისაზღვრება “სალიცენზიო და სანებართვო მოსაკრებლების შესახებ” საქართველოს კანონით.

მუხლი 73. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის გაცემის წესი

1. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი გაიცემა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების საფუძველზე. ადმინისტრაციული წარმოების დაწყების საფუძველია დაინტერესებული პირის განცხადება.

2. განცხადება, გარდა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 78-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნებისა, უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) სახეობის ნიმუშების (სახეობა, ნაწილი, დერივატი) დასახელებას (ქართული და/ან სამეცნიერო სახელწოდება), რაოდენობას, აღწერას;

ბ) სახეობის ნიმუშის წარმოშობის წყაროსა და დროს;

გ) ექსპორტიორისა და იმპორტიორის რეკვიზიტებს.

დ) დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომ ნიმუში მოპოვებულია კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის ფორმას შეიმუშავებს და ამტკიცებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

4. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი ძალაშია გაცემიდან 12 თვის განმავლობაში.

მუხლი 74. კონფისკირებული ნიმუშების განთავსება

1. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობის ცოცხალი ნიმუშის დაკავების შემთხვევაში ნიმუში გადაეცემა შესაბამისი პროფილის დაწესებულებას დროებით შესანახად, ხოლო კონფისკაციის შემთხვევაში ნიმუშის განთავსების ადგილზე ფინანსთა სამინისტრო გადაწყვეტილებას იღებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებით და სამეცნიერო საბჭოს რეკომენდაციის საფუძველზე.

2. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო ცოცხალი ნიმუშის კონფისკაციის შესახებ აცნობებს ნიმუშის წარმოშობის ქვეყნის უფლებამოსილ ადმინისტრაციულ ორგანოს და მიზანშეწონილობის დადგენის შემთხვევაში გადასცემს მას კონფისკაციის შედეგად ჩამორთმეულ ნიმუშს.

3. ცხოველთა არაცოცხალი ნიმუშები და მცენარეთა ცოცხალი ნიმუშები კონფისკაციის შემთხვევაში სამეცნიერო საბჭოსთან შეთანხმებით გადაეცემა შესაბამის მუზეუმებს, საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინსტიტუტებს, ინახება სახელმწიფო საკუთრებაში ან ექვემდებარება განადგურებას.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში ნიმუშის ტრანსპორტირებისა და დროებითი შენახვის ხარჯები ეკისრება სამართალდამრღვევ პირს.

მუხლი 75. სახელმწიფო კონტროლის განმახორციელებელი ორგანოები

1. გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობების დაცვის სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში შემავალი დაწესებულებები თავიანთი კომპეტენციების ფარგლებში.

2. ამ თავით გათვალისწინებული სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლი და პასუხისმგებლობა სანებართვო პირობების დარღვევისათვის

განისაზღვრება ამ კანონით და „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით.

3. ამ თავით სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლი ხორციელდება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ.“

თავი VIII

გენეტიკურ რესურსებზე და მასთან დაკავშირებულ ტრადიციულ ცოდნაზე ხელმისაწვდომობა და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი და თანაბარი განაწილება

მუხლი 76. მოწესრიგების მიზანი

1. კანონის ეს თავი აწესრიგებს გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების საკითხებს.

2. კანონის ეს თავი არ ვრცელდება მცენარეებზე, რომლებიც რეგულირდება „საკვებისა და სოფლის მეურნეობისათვის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმების“ მულტილატერალური სისტემით.

მუხლი 77. ტერმინთა განმარტებები

კანონის ამ თავში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა. მკვლევარი - ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს კომერციულ ან არაკომერციულ კვლევას და/ან განვითარებას.

ბ. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის კომერციული გამოყენება - კვლევა და/ან განვითარება კომერციული სარგებლის მიღების მიზნით.

გ. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის არაკომერციული გამოყენება - კვლევა და/ან განვითარება კვლევის/განვითარების შედეგების გასაჯაროების და საჯარო გამოყენების მიზნით, და როცა კვლევის მიზანია გენეტიკური რესურსის მახასიათებლების შესწავლა კომერციული მიზნით გამოყენების გარეშე.

დ. საზღვარგარეთ ხელმისაწვდომი გენეტიკური რესურსების გამოყენებით მიღებული პროდუქტი - პროდუქტი, რომელიც შეიცავს გენს ან გენტა თანმიმდევრობას უცხოური გენეტიკური რესურსიდან და ატარებს ძირითად მახასიათებლებს.

ე. ტრადიციული ცოდნა - ცოდნა გენეტიკური რესურსების შესახებ, რომელსაც ფლობს ფიზიკური პირი და რომელიც არის წარმოქმნილი და გადაცემული ტრადიციებით ან ინდივიდუალური გამოცდილებით.

მუხლი 78. ეროვნული პასუხისმგებელი ორგანო

1. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობაზე პასუხისმგებელი უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოა სამინისტრო, რომელიც, გასცემს ნებართვებს და დებს გენეტიკური რესურსების და ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის ხელშეკრულებას.

2. სამინისტრო, როგორც რესურსების ხელმისაწვდომობაზე პასუხისმგებელი ადმინისტრაციული ორგანო, უზრუნველყოფს რესურსების ხელმისაწვდომობაზე დაინტერესებული სუბიექტებისათვის შემდეგი ინფორმაციის მიწოდებას:

ა. ნებართვის გაცემაზე უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო, ნებართვის გაცემის მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების ჩატარების წესი და ვადები;

ბ. ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობასთან და სარგებლის განაწილებასთან დაკავშირებული სამართლებრივი რეგულაციები;

გ. მხარეებს შორის დასადები ხელშეკრულებისათვის წაყენებული მოთხოვნები.

3. სამინისტრო არის ნაგოიას ოქმით გათვალისწინებული ეროვნული პასუხისმგებელი ორგანო და ეროვნული უფლებამოსილი სახელმწიფო დაწესებულება.

მუხლი 79. სარგებლის სამართლიანი განაწილება

1. სარგებელი, რომელიც მიღებულია საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსების გამოყენებით, ასევე რომელიც გამომდინარეობს მათი შემდგომი გამოყენებიდან

და კომერციალიზაციიდან, სამართლიანად უნდა გაუნაწილდეს საქართველოს,

სამინისტროსთან შეთანხმებული პირობების საფუძველზე.

2. საქართველოში წარმოშობილ გენეტიკურ რესურსებთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის შედეგად მიღებული სარგებელი სამართლიანად უნდა განაწილდეს ასეთი ცოდნის მატარებელ პირებზე, ამ ტრადიციული ცოდნის მქონე პირებთან და სამინისტროსთან შეთანხმებული პირობების საფუძველზე.

3. სარგებელი კანონის ამ თავის მიზნებისთვის შეიძლება იყოს ფინანსური და არაფინანსური, მათ შორის, ნაგოიას ოქმის (სახელწოდება პარლამენტის მიერ რატიფიცირების შემდეგ დაზუსტდება) (ამ თავში შემდგომ - ნაგოიას ოქმის) დანართით განსაზღვრული სარგებელი.

მუხლი 80. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვა და ხელშეკრულება გამოყენებასა და სარგებლის განაწილებაზე

1. საქართველოში in-situ და ex-situ არსებულ გენეტიკურ რესურსებზე

ხელმისაწვდომობა საჭიროებს „საქართველოში არსებული გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვას“ და ხელშეკრულებას სარგებლის განაწილებაზე. აღნიშნული შეზღუდვა არ ვრცელდება რესურსის საგანმანათლებლო მიზნებისთვის ხელმისაწვდომობაზე.

2. ამ მუხლით განსაზღვრული ნებართვის მაძიებელი და ხელშეკრულების მხარე შეიძლება იყოს ქართველი ან უცხო ქვეყნის მკვლევარი.

3. უცხო ქვეყნის მკვლევარი, რომელიც სამინისტროს მიმართავს ნებართვის მოსაპოვებლად და ხელშეკრულების დასადებად, ვალდებულია განაცხადს დაურთოს საქართველოს მკვლევართან პარტნიორობის დამადასტურებელი ხელშეკრულება.

4. განაცხადი შეიტანება სამინისტროში წერილობითი ფორმით. განაცხადი უნდა აკმაყოფილებდეს „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით და

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, და ასევე თან უნდა ერთვოდეს შემდეგი ინფორმაცია:

ა. განმცხადებლის საიდენტიფიკაციო მონაცემები,

ბ. ინფორმაცია გენეტიკური რესურსების შესახებ, რომელზეც ხელმისაწვდომობა უნდა იქნეს ნებადართული (დასახელება, ადგილმდებარეობა,

რაოდენობა, ვადა);

ბ. გენეტიკური რესურსების გამოყენების მიზანი;

დ. მოსალოდნელი სარგებლის საქართველოსთვის განაწილების ფორმისა და მოცულობის შესახებ;

ე. იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს გენეტიკური რესურსის გამოყენებასთან

დაკავშირებული სპეციფიკური ტრადიციული ცოდნა, ასეთი ცოდნის მატარებლის/მატარებლების წინასწარი ინფრომირებული თანხმობა და ხელშეკრულება ურთიერთშეთანხმებული პირობებით გამოყენებისა და სარგებლის განაწილების შესახებ.

ვ. გენეტიკური რესურსების/ტრადიციული ცოდნის გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების თაობაზე ქართველ და უცხოელ მკვლევარს შორის დადებული ხელშეკრულების დამოწმებული ასლი (ნებართვის მაძიებელი უცხო ქვეყნის მკვლევარის შემთხვევაში).

მუხლი 81. ადმინისტრაციული წარმოება

1. ნებართვის გაცემის მიზნით სამინისტროში ადმინისტრაციული წარმოება ხორციელდება ამ კანონის, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონისა

და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის საფუძველზე, მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით.

2. ადმინისტრაციული ორგანო ამოწმებს განცხადების შესაბამისობას დადგენილ

მოთხოვნებთან. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია განმცხადებელს მოსთხოვოს დამატებითი ინფორმაციის წარდგენა, რამდენადაც ეს აუცილებელია გადაწყვეტილების მისაღებად.

3. სამინისტრო გადაწყვეტილებას ნებართვის გაცემის შესახებ იღებს განაცხადის წარმოებაში მიღებიდან 30 სამუშაო დღის ვადაში.

4. სამინისტრო გადაწყვეტილებას ნებართვის გაცემის, მასში ცვლილების შეტანის, მისი მოქმედების შეჩერების ან განახლების ან მისი გაუქმების შესახებ აქვეყნებს კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით.

5. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვის ფორმა განისაზღვრება დებულებით „გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვის ფორმის და მტკიცების თაობაზე“, რომელსაც შეიმუშავებს და

ამტკიცებს მინისტრი. ნებართვა, სულ მცირე, უნდა მოიცავდეს ნაგოიას ოქმის მე-17 მუხლის მე-4 პუნქტში ჩამოთვლილ ინფორმაციას.

6. ნებართვის გაცემის პროცედურის ხარჯებს ანაზღაურებს ნებართვის მამდიებელი. ხარჯების ანაზღაურება ხდება კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით.

7. ნებართვის მიმღები უფლებამოსილია მასალის შეგროვება და ამოღება მოახდინოს მხოლოდ ნებართვით გათვალისწინებულ გეოგრაფიულ ადგილებში და რაოდენობით.

8. გენეტიკურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის ნებართვის საფუძველზე მოპოვებულ რესურსებზე მესამე პირების დაშვების შემთხვევაში ნებართვის მფლობელი ვალდებულია უზრუნველყოს მესამე პირების მიერ ნებართვით და ხელშეკრულებით დადგენილი ვალდებულებების შესრულება.

მუხლი 82. გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების ხელშეკრულება

1. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის გამოყენებასთან და მიღებული სარგებლის სამართლიან განაწილებასთან დაკავშირებული ურთიერთობა უნდა მოწესრიგდეს მხარეებს შორის დადებული ხელშეკრულებით.

2. ხელშეკრულების ერთი მხარე არის სამინისტრო ან საქართველოს სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულება, რომელზეც სამინისტრომ მოახდინა უფლებამოსილების დელეგირება, ხოლო მეორე მხარე - გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებით დაინტერესებული უცხოელი მკვლევარი, რომელიც წარმოდგენილი უნდა იყოს შესაბამისი უფლებამოსილი პირით.

3. გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების ხელშეკრულების სტანდარტულ ფორმას შეიმუშავენ და ამტკიცებს მინისტრი.

4. ხელშეკრულებით უზრუნველყოფილი უნდა იყოს, რომ სამინისტრომ, რომელიც გასცემს გენეტიკური რესურსებით სარგებლობის უფლებას, მიიღოს სარგებელი, რომელიც გამომდინარეობს გენეტიკური რესურსებით სარგებლობისგან. უნდა გაიმიჯნოს მონეტარული (კომერციული) და არამონეტარული (არაკომერციული) სარგებელი.

5. ხელშეკრულება, სულ მცირე, უნდა შეიცავდეს დათქმას:

ა) ხელმისაწვდომობის

პირობების შესახებ;

- ბ) ნებადართული კვლევისა და განვითარების შესახებ;
- გ) კვლევისა და განვითარების ქმედებებისაგან მიღებული ცოდნის გადაცემის შესახებ;
- დ) სარგებლის განაწილების წესისა და პირობების შესახებ;
- ე) ინტელექტუალური საკუთრების უფლების შესახებ;
- ვ) მესამე პირებზე გენეტიკური რესურსებისა და კვლევის შედეგების გადაცემის პროცედურისა და პირობების შესახებ;
- ზ) გენეტიკური რესურსების გამოყენების მიზნების შეცვლის შემთხვევაში ნებართვაში ცვლილებების შეტანის აუცილებლობის შესახებ;
- თ) მხარეთა შორის წარმოშობილი დავის გადაწყვეტის წესის შესახებ.

მუხლი 83. საზღვარგარეთის ქვეყნებიდან შემოტანილი გენეტიკური რესურსებით სარგებლობა

1. იმ გენეტიკური რესურსების საქართველოს ტერიტორიაზე გამოყენება, რომლის წარმოშობის ქვეყანა არ არის საქართველო და ხორციელდება საზღვარგარეთის შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული ნებართვის (მისი ექვივალენტური დოკუმენტის) საფუძველზე, საჭიროებს ამ მუხლით დადგენილ წინასწარ შეტყობინებას.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ სამინისტროში შეტანილი შეტყობინება სულ მცირე უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას:
  - ა) პროექტის ხელმძღვანელობაზე, შესაბამისად, პასუხისმგებელ პირებზე;
  - ბ) განზრახულ საქმიანობაზე;
  - გ) სარგებლის განაწილებაზე.
3. სამინისტრო ამოწმებს საქმიანობის შესაბამისობას ნებართვის პირობებთან.

უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში, სამინისტრო ახდენს გენეტიკური რესურსის წარმოშობის ქვეყნის ინფორმირებას. წარმოშობის ქვეყნის მოთხოვნის შემთხვევაში სამინისტრო იღებს გადაწყვეტილებას საქმიანობის აკრძალვის შესახებ.

4. საქმიანობის განმახორციელებელი უფლებამოსილია განცხადების წარდგენიდან

ერთი თვის გასვლის შემდეგ დაიწყოს განზრახული საქმიანობა თუ კი სამინისტრო აღნიშნულ ვადაში არ იღებს გადაწყვეტილებას საქმიანობის განხორციელებაზე უარის თქმის შესახებ.

მუხლი 84. საზღვარგარეთ წარმოშობილი (უცხოური) გენეტიკური რესურსების კომერციალიზაცია

1. საზღვარგარეთ წარმოშობილი (უცხოური) გენეტიკური რესურსების გამოყენებით მიღებული პროდუქტის საბოლოო განვითარების ეტაპზე, მკვლევარმა უნდა მოახდინოს პროდუქტის ზედამხედველობაზე უფლებამოსილი სამინისტროს შეტყობინება.

2. უფლებამოსილი სამინისტროსათვის წარდგენილი შეტყობინება უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) პასუხისმგებელი პირი;

ბ) პროდუქტის

დახასიათება;

გ) გენეტიკური რესურსი, რომლისგანაც მიღებული იქნა პროდუქტი;

დ) მოსალოდნელი შემოსავალი პროდუქტიდან;

ე) საზღვარგარეთის ქვეყანასთან ურთიერთშეთანხმებული პირობები;

ვ) სარგებლის გათვალისწინებული განაწილება.

3. უფლებამოსილი სამინისტროს შეტყობინების საფუძველზე სამინისტრომ უნდა შეამოწმოს შესაბამისობა გენეტიკური რესურსის წარმოშობის ქვეყანასთან ურთიერთშეთანხმებულ პირობებთან და კანონმდებლობასთან. უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში სამინისტრომ უნდა მოახდინოს გენეტიკური რესურსის წარმოშობის ქვეყნის შეტყობინება. წარმოშობის ქვეყნის მოთხოვნის საფუძველზე სამინისტრო ადგენს მკვლევარის ვალდებულებას მიღებული სარგებლის

წარმოშობის ქვეყნისათვის სამართლიან გაზიარებაზე.

მუხლი 85. გენეტიკური რესურსით სარგებლობის რეგისტრაცია

1. სამინისტრო ქმნის გენეტიკური რესურსით სარგებლობის ელექტრონულ რეესტრს.
2. სამინისტროს ნებართვის გაცემიდან ერთი თვის ან შეტყობინების მიღებიდან სამი თვის ვადაში რეესტრში შეაქვს განზრახული საქმიანობა და ინფორმაციას უგზავნის ნაგოიას სამდივნოს.
3. ამ მუხლით განსაზღვრული რეესტრის ფორმა და წარმოების წესი განისაზღვრება მინისტრის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

მუხლი 86. ყოველწლიური ანგარიში

გენეტიკური რესურსების გამოყენებით საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია ყოველი წლის 15 დეკემბრამდე სამინისტროში წარადგინოს წინა წლის წერილობითი ანგარიში. რომელიც უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) ინფორმაცია პროექტის ხელმძღვანელობაზე, შესაბამისად, პროექტზე პასუხისმგებელ პირებზე;
- ბ) ინფორმაცია კვლევის მიმდინარეობის ეტაპებზე და შედეგებზე;
- გ) სარგებლის ხელმისაწვდომობაზე.
- დ) ინფორმაციის კონფიდენციალობაზე.

მუხლი 87. კონფიდენციალობა

1. იმ შემთხვევაში, როდესაც ხდება გენეტიკური რესურსების კომერციული კვლევა და განვითარება, ნებართვის მიმღები უფლებამოსილია შეზღუდოს მასალებზე, შედეგებზე, და ამ კანონის 77-ე მუხლით გათვალისწინებულ ანგარიშებზე ხელმისაწვდომობა, გარდა იმ პირებისა, რომლებიც უშუალოდ არიან ჩართულნი კვლევაში და რომლებსაც აქვთ ვალდებულება დაიცვან ამ შეთანხმებით დადგენილი მოთხოვნები.

2. ხელშეკრულების თითოეული მხარე ვალდებულია დაიცვას მეორე მხარის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის კონფიდენციალურობა და არ გადასცეს ის მესამე პირებს მომწოდებლის წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე.

3. ინფორმაციის კონფიდენციალობა არ ვრცელდება იმ ინფორმაციაზე, რომელიც კანონის თანახმად ითვლება საჯარო ინფორმაციად.

4. მხარეთა ვალდებულება ინფორმაციის კონფიდენციალურობის შესახებ

ვრცელდება ხელშეკრულების მოქმედების დასრულების შემდგომ პერიოდშიც.

მუხლი 88. ნებართვის მიმღების ვალდებულებები

1. ნებართვის მიმღები იღებს პასუხისმგებლობას მიმწოდებლის, მისი წარმომადგენლის და აგენტების ყველა დანაკარგზე, მიყენებულ ზიანზე (აღამიანები თუ ქონება), ხარჯებზე(მათ შორის,შეზღუდვის გარეშეიურიდიულიხარჯები), პრეტენზიებზე, მოთხოვნებზე, რომელიც გამომდინარეობს მიმღებისმიერ გენეტიკური მასალების გამოყენებიდან, კვლევის შედეგების, პუბლიკაციების და ანგარიშების გამოყენებიდან და გამჟღავნებიდან.

2. ნებართვის მიმღები იღებს სრულ პასუხისმგებლობას, რომ მისი მოქმედება შეესაბამება მიმღების ქვეყნის და საერთაშორისო და რეგიონული კანონებს და პოლიტიკას საკარანტინო და ბიოუსაფრთხოების რეგულირების სფეროში, ასევე, იმპორტის, დამუშავების, ტრანსპორტირების, შენახვის, გამოყენების მომწესრიგებელ ნორმებს.

3. ნებართვის მიმღები ადასტურებს, რომ ყველა მის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია გენეტიკურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის უფლების მოპოვებასთან არის სწორი დასრულყოფილი.

თავი IX

პასუხისმგებლობა ბიომრავალფეროვნებისათვის მიყენებულ ზიანზე

მუხლი 89. მოწესრიგების მიზანი

1. ამ თავის მიზანია საქმიანობით გამოწვეული სახეობებისა და ჰაბიტატების მნიშვნელოვანი დაზიანების პრევენციისა და აღმოფხვრის სამართლებრივი რეგულირება, „დამბინძურებელი იხდის“ პრინციპის შესაბამისად.

2. სამრეწველო ავარიის ან/და ფიზიკური ან იურიდიული პირის ან სხვა ორგანიზაციული წარმონაქმნის მიერ განხორციელებული უკანონო ქმედების შედეგად ბიომრავალფეროვნებისათვის მიყენებულ ზიანზე პასუხისმგებლობის საკითხს აწესრიგებს საქართველოს კანონი „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“.

მუხლი 90. საქმიანობით გამოწვეული ზიანი

1. საქმიანობა, რომელიც მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობების პოპულაციებზე და ჰაბიტატებზე, ეკოსისტემურ სერვისებზე და ფუნქციებზე მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას ახდენს ან იწვევს უარყოფით შეუქცევად

ცვლილებებს, ხორციელდება ალტერნატივების შემოწმების საფუძველზე, რომელიც ადასტურებს, რომ საქმიანობის მიზანი არ მიიღწევა სხვა საშუალებით, რომელიც გამორიცხავს ან მინიმუმამდე დაიყვანს ზიანს.

2. დაუშვებელია საქმიანობა, როდესაც დაგეგმილი საქმიანობის შედეგად შეუძლებელი ხდება ამ კანონით დაცული სახეობების და მისი საარსებო გარემოსათვის მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენის თავიდან აცილება ან გამასწორებელი ღონისძიებების განხორციელება და ბუნებისა და ლანდშაფტის დაცვის ინტერესები აღემატება საქმიანობის განხორციელების ინტერესებს.

3. თუ კი საქმიანობა იწვევს ამ კანონით დაცულ ჰაბიტატებზე მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას, საქმიანობა დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ინტერესთა შეპირისპირების საფუძველზე, საჯარო ინტერესების დაცვის განსაკუთრებული უპირატესი მიზანი ამას ამართლებს და არ არსებობს საქმიანობის სხვა ტერიტორიაზე ან ნაკლები ხელყოფით განხორციელების ალტერნატიული შესაძლებლობა;

4. საქმიანობის განხორციელებაზე განსაკუთრებული ინტერესი არსებობს იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს გამოწვეულია

ა) ადამიანების სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის დაცვის, საზოგადოებრივი წესრიგის,

უსაფრთხოებისა და თავდაცვის ინტერესებით,

ბ) მაღალი სოციალური ან ეკონომიკური ინტერესებით,

გ) ტყის, დაცული ტერიტორიების, ველური ფლორისა და ფაუნის დაცვის და ბუნებრივი ჰაბიტატების შენარჩუნების ან გარემოს დაცვის სხვა უპირატესი მიზნებით;

დ) მოსავლისათვის, შინაური პირუტყვისათვის, თევზჭერისათვის განკუთვლილ წყლების და სხვა სახის ქონებისათვის სერიოზული ზიანის თავიდან აცილების მიზნებით;

ე) კვლევისა და განათლების, ან ასეთი სახეობების პოპულაციის აღდგენის და ბუნებაში დაბრუნების და ამ მიზნებისათვის მათი მოშენების, მცენარეების (ხელოვნური გამრავლების ჩათვლით) მიზნებით.

5. სახეობების ან/და მათი საარსებო გარემოსათვის მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენა არ გვაქვს სახეზე, როდესაც

ა. უარყოფითი ცვლილება უფრო ნაკლებია, ვიდრე ბუნებრივი პროცესებით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები, რომელიც შესაბამისი სახეობის ან საარსებო

გარემოსთან მიმართებით ნორმალურ პროცესად განიხილება;

ბ. უარყოფითი ცვლილებები, რომელიც გამოწვეულია ბუნებრივი მოვლენებით ან როდესაც ჩარევა გამოწვეულია გარემოს შენარჩუნების მიზნით განხორციელებული სავალდებულო ღონისძიებებით;

გ. მიყენებულია ისეთი ზიანი, რომელიც ყოველგვარი ჩარევის გარეშე მოკლე დროში ექვემდებარება ბუნებრივ რეგენერირებას და პირვანდელ ან უკეთეს მდგომარეობაში აღდგენას.

6. ტერიტორიის ამ კანონით განსაზღვრული საერთო და საქართველოს ტყის კოდექსით გათვალისწინებული სპეციალური სარგებლობა, აგრეთვე სასოფლო-სამეურნეო, ნადირობის და თევზჭერის მიზნებისთვის გამოყენება არ შეიძლება შეფასდეს მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენად, თუ კი აღნიშნული საქმიანობა ხორციელდება შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნების დაცვით.

7. ამ მუხლით გათვალისწინებული ალტერნატივების შემოწმების და ინტერესთა შეპირისპირების შედეგები უნდა აისახოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტში. თუ კი საქმიანობა არ ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, საქმიანობის განხორციელების უფლების მოპოვებაზე წარდგენილი განცხადება უნდა შეიცავდეს ანგარიშს აღნიშნული მოთხოვნის დაკმაყოფილების თაობაზე.

მუხლი 91. ზიანის ანაზღაურების წესი

1. საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია თავიდან აიცილოს სახეობებისა და ჰაბიტატებზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ მისი თავიდან აცილება შეუძლებელია, ის ვალდებულია განახორციელოს გამასწორებელი ღონისძიებები, რომლის მიზანია დაზიანებული ბუნებრივი რესურსების აღდგენა, რეაბილიტაცია ან გაუმჯობესება. გამასწორებელი ღონისძიებები მოიცავს პირველად, სანაცვლო ან საკომპენსაციო რემედიაციას;

2. პირველადი რემედიაცია გულისხმობს გამასწორებელ ღონისძიებებს, რომლებიც საუკეთესოა დაზიანებული ბუნებრივი რესურსისა და მისი სარგებლის პირვანდელ მდგომარეობაში დასაბრუნებლად; ასეთი ვალდებულება არსებობს იმ შემთხვევაში, თუ კი შესაძლებელია სახეობების და ჰაბიტატების პირვანდელ მდგომარეობაში მოყვანა და თვისობრივი მახასიათებლების აღდგენა,

3. სუბსტიტუციური (სანაცვლო) რემედიაცია მოიცავს გამასწორებელ ღონისძიებებს, რომლებიც საუკეთესოა დაზიანებული ბუნებრივი რესურსის ან მომსახურებების პირვანდელ მდგომარეობაში დაბრუნების ტოლფასი ღონის

მიღწევისათვის დაზიანებულ ან ალტერნატიულ ტერიტორიაზე, რომელთა გატარების შედეგად მიღწეული შედეგი იგივეა რაც დაზიანებული ტერიტორიის საწყის მდგომარეობაში დაბრუნების შემთხვევაში იქნებოდა; სუბსტიტუციური (სანაცვლო) რემედიაცია ხორციელდება იმ შემთხვევაში, როდესაც შესაძლებელია სახეობებისა და ჰაბიტატების მხოლოდ პირვანდელი მდგომარეობის და ფუნქციონალური ღირებულების ტოლფასი მდგომარეობის აღდგენა;

4. პირველადი და სუბსტიტუციური ღონისძიების ჩანაცვლება ფულადი საკომპენსაციო რემედიაციით დასაშვებია თუ:

ა) აღნიშნული ღონისძიებები ვერ სრულდება სათანადოდ, ან

ბ) დაკავშირებულია დიდ ხარჯებთან (რაც არაპროპორციულია გარემოსათვის მოტანილ სარგებელთან),

გ) ვერ აღადგენს პირველად მდგომარეობას ან ექვივალენტურ მდგომარეობას სხვა ტერიტორიაზე.

5. საქმიანობის განხორციელების შედეგად გარემოზე მიყენებული ზიანის ოდენობის დადგენის წესი და პროცედურები განისაზღვრება „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნორმატიული აქტით.

თავი X. პასუხისმგებლობა ამ კანონის მოთხოვნების დარღვევისათვის

მუხლი 92. პასუხისმგებლობის დაკისრება

1. ამ კანონით დადგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის წესების დარღვევა იწვევს სისხლის სამართლის და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსებით დადგენილ პასუხისმგებლობას.

2. პასუხისმგებლობის დაკისრება არ ათავისუფლებს სამართალდარღვევის ჩამდენს კანონის დარღვევით მიყენებული ზარალის დადგენილი ოდენობითა და წესით ანაზღაურებისაგან.

თავი XI

გარდამავალი

დებულებანი

მუხლი 93. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით მისაღები/გამოსაცემი ნორმატიული აქტები

1. სამინისტრომ 2020 წლის 1 იანვრამდე შეიმუშაოს და დაამტკიცოს შემდეგი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები:

ა. გარეულ ცხოველთა რაოდენობის რეგულირების წესის შესახებ,
ბ. საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიის შექმნის და რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ

გ. საქართველოს მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების კომისიის შექმნის და რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ.

დ. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების მეურნეობების რეესტრის წარმოების და მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი ცხოველების მარკირების წესის შესახებ

ე. გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა ნიმუშების ხელოვნურად მოშენების შესაბამისობაზე დასკვნის გაცემის წესის შესახებ,

ვ. გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების ან ხელოვნურად მოშენების საწარმოთა რეგისტრაციის წესის შესახებ,

ზ. „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშის ექსპორტის და იმპორტის ნებართვის და კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების ლიცენზიის ფორმის დამტკიცების შესახებ.

თ. „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანება „გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ“ კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის,

რექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის და წარმოშობის სერტიფიკატის ფორმების დამტკიცების შესახებ

ი. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვის ფორმის დამტკიცების თაობაზე, ო. გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების ხელშეკრულების სტანდარტულ ფორმის დამტკიცების შესახებ,

2. სამინისტრომ 2010 წლის 31 დეკემბრამდე შეიმუშაოს და საქართველოს მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგინოს დაამტკიცოს შემდეგი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები:

ა. „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის“ დამტკიცების შესახებ

ბ. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სახელმწიფო სისტემის შესახებ,

ბ. „ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსის და დამტკიცების პროცედურის შესახებ“,

მუხლი 94.

„გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ“ კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის, რექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის ფორმების კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესებით რეგისტრაციამდე ძალას ინარჩუნებს მოქმედი ფორმები.

თავი. XII დასკვნითი
დებულებანი

მუხლი 95. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით ძალადაკარგული საკანონმდებლო აქტები

ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს საქართველოს „წითელი ნუსხისა“ და „წითელი წიგნის“ შესახებ საქართველოს კანონი.

მუხლი 96. კანონის ამოქმედება

ეს კანონი ამოქმედდეს 2020 წლის 1
იანვარს

საქართველოს პრეზიდენტი